

BYGNAÐARBROYTINGAR

Í

LANDSFYRISITINGINI

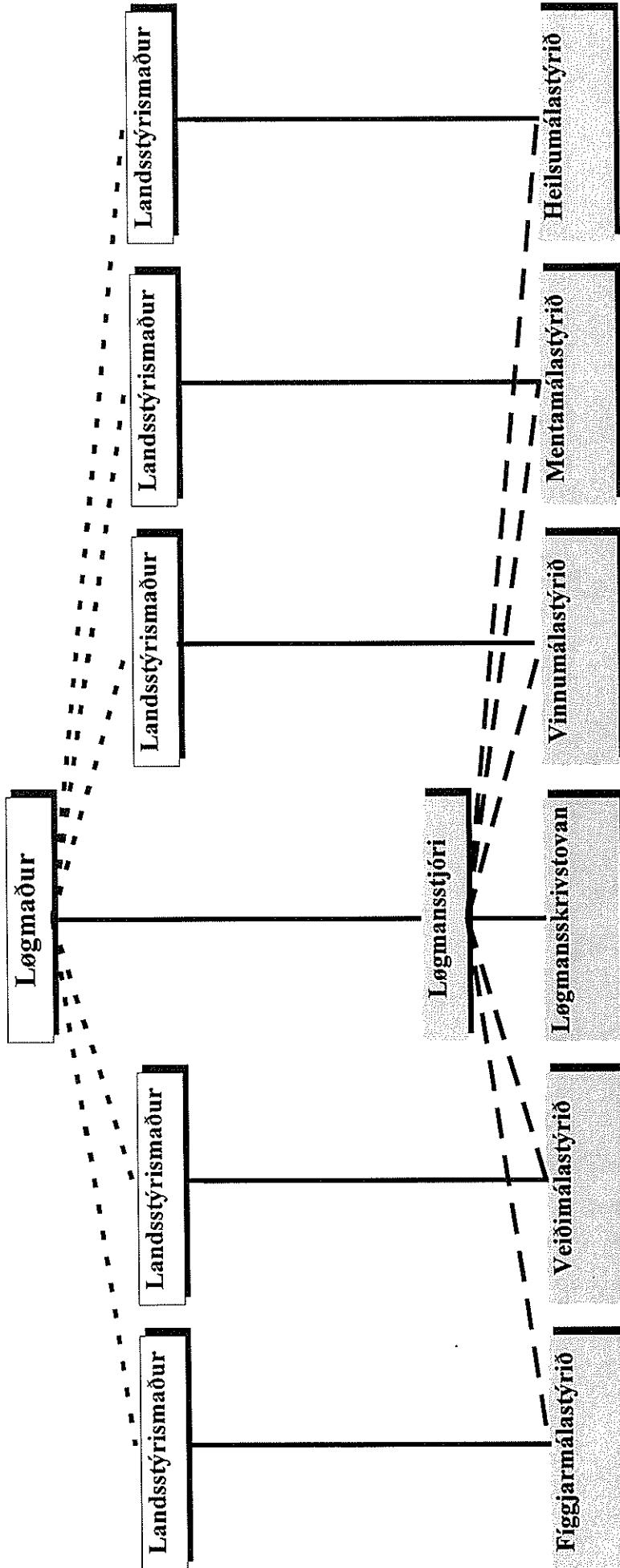
- Bygnaður
- Viðmerkingar frá limum í arbeiðsbólkunum

1996

UPPSKOT UM NÝSKIPAN

Bygnaður

Brotastrikurnar, ío eru millum legmann og landsstýrismennin, vísa tær samskipandi uppgávurnar, sambært stýrisskipanarlögini.

Brotastrikurnar, ío eru millum lagmannsstjóran og aðalstýrini, vísa tær samskipandi uppgávurnar viðskjandi mannagongd í samband við fyrireikan av landsstýrismálum og viðvíkjandi starvsfölkapolitikki.

Oranfyri standandi yvirletsmynd endurgevur í høvuðsheitum tann nýggja bygnaðin hjá Føroya landsstýri og tess meginfyrising. Fyrisitingin sevnir um Løgmannsskrivstovuna og tey fimm aðalstýrin, ío eru Figgjarmálastýrið, Veiðimálastýrið, Vinnumálastýrið, Mentamálastýrið og Heilsumálastýrið.

Aðalstýrini verða stjórnaði av hvør sínum aðalstýra, ío verða nevndir figgjarmálastýri, veiðimálastýri, vinnumálastýri, mentamálastýri og heilsumálastýri. Løgmannsstjórin stjórnar Løgmannsskrivstovuni og er samstundis forstjóri landsstýrins.

Innihaldsyvirlit

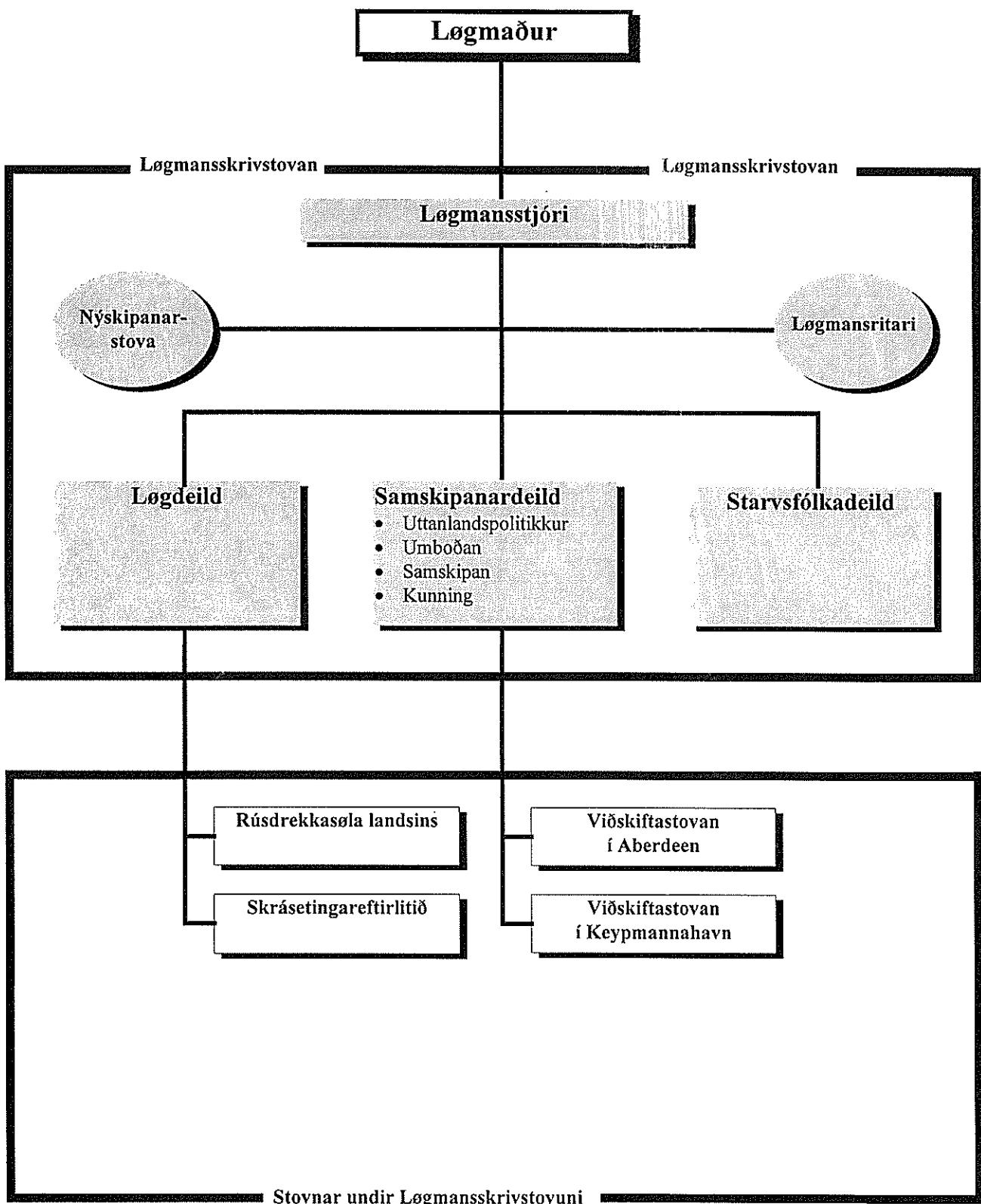
1. LÖGMANSSKRIVSTOVAN.....	5
1.1 INNGANGUR	6
1.2 LEIÐSLA.....	6
1.3 DEILDARSTJÓRAR	7
2. LÖGDEILD.....	7
2.1 LÖGDEILDIN.....	7
3. SAMSCHIPANARDEILD	7
3.1 SAMSCHIPAN	8
3.2 UTTANLANDSPOLITIKKUR.....	8
3.3 UMBODAN.....	9
3.4 KUNNING	9
4. STARVSFÓLKADEILD.....	9
4.1 STARVSFÓLKADEILDIN.....	9
5. LÖGMANSRITARI	10
6. NÝSKIPANARSTOVA	10
7. FUNDARNET	10
8. AÐRAR UPPGÁVUR.....	11
1. FÍGGJARMÁLASTÝRIÐ	13
1.1 INNGANGUR	14
2. LEIÐSLA.....	16
2.1 FÍGGJARMÁLASTJÓRI	16
2.2 DEILDARSTJÓRAR	17
3. DEILDIRNAR Í FÍGGJARMÁLASTÝRINUM.....	17
3.1 INNGANGUR	17
3.2 FÍGGJARDEILDIN	17
3.2.1 Landsarkitekturin.....	18
3.3 ROKNSKAPARDEILDIN.....	19
3.4 SKATTADEILDIN	20
3.5 SKULDADEILDIN	21
4. SAMSCHIPAN	21
5. HAGSTOVAN.....	22
5.1.1 <i>Status sum óhefti eind</i>	22
6. BÚSKAPARRÁÐIÐ	22
1. VEIÐIMÁLASTÝRIÐ.....	25
1.1 INNGANGUR	26
1.2 HÖVUÐSUPPGÁVUR.....	26
2. LEIÐSLA	27

2.1 VEIDIMÁLASTJÓRIN	27
2.2 DEILDARSTJÓRAR	27
3. DEILDIRNAR Í VEIDIMÁLASTÝRINUM.....	27
3.1 FISKIVINNUDEILDIN	27
3.2 FISKIVEIDIEFTIRLITIÐ	28
4. SAMSKIPAN	28
5. FISKIRANNSÓKNARSTOVAN.....	29
1. VINNUMÁLASTÝRIÐ	31
1.1 INNGANGUR	32
1.2 HØVUDSUPPGÁVUR.....	32
1.2.1 <i>Umhvørvi</i>	33
1.2.2 <i>Náttúruvárðveiting</i>	33
1.2.3 <i>Arbejðsmarknaðarviðurskifti</i>	33
2. LEIÐSLA.....	34
2.1 VINNUMÁLASTJÓRIN.....	34
2.2 DEILDARSTJÓRAR	34
3. DEILDIRNAR Í VINNUMÁLASTÝRINUM.....	34
3.1 SAMSKIFTISDEILDIN.....	34
3.2 OLJUMÁLADEILDIN	35
3.3 VINNUMÁLADEILDIN.....	36
3.3.1 <i>Grunnar og vinnuframaskipanir</i>	36
3.4 HEILSUFRØÐILIGA STARVSSTOVAN.....	37
4. SAMSKIPAN	37
5. NÁTTÚRU- OG BÚNAÐARSTOVAN.....	37
6. ÍSKOYTI	38
6.1 GRUNNAR OG VINNUFRAMASKIPANIR.....	38
1. MENTAMÁLASTÝRIÐ.....	41
1.1 INNGANGUR	42
1.2 HØVUDSUPPGÁVUR.....	42
2. LEIÐSLA.....	42
2.1 MENTAMÁLASTJÓRIN	42
2.2 DEILDARSTJÓRAR	43
3. DEILDIRNAR Í MENTAMÁLASTÝRINUM.....	43
3.1 MENTAMÁLADEILDIN	43
3.2 VINNUSKÚLADEILDIN	44
3.3 SKÚLADEILDIN.....	44
4. SAMSKIPAN	45
5. NÝSKIPAN AV FRÓÐSKAPARSETUR FØROYA.....	45
1. HEILSUMÁLASTÝRIÐ	48
1.1 INNGANGUR	49

1.2 HÖVUÐSUPPGÁVUR.....	49
2. LEIÐSLA.....	50
2.1 HEILSUMÁLASTJÓRIN.....	50
2.2 DEILDARSTIÓRAR	51
3. DEILDIRNAR Í HEILSUMÁLASTÝRINUM.....	51
3.1 FYRISITINGARDEILDIN	51
3.2 ÁLMANNADEILDIN.....	52
3.3 HEILSUDEILDIN	52
3.4 HEILIVÁGDEILDIN	52
4. SAMSKIPAN	53

Løgmansskrivstovan

1. Lögmansskrivstovan

1.1 Inngangur

Løgmansskrivstovan røkir tær uppgávur, sum løgmanni eru tillutaðar sambært stýrisskipanini og uppgávur, sum hoyra til embætið, sambært landsstýrisavtaluni.

Í nýggja bygnaðinum verður lagdur dentur á at leggja tvørgangandi arbeiðsuppgávur undir løgmansembætið: samskipan, utanríkispolitikk, herundir norðurlendskt samstarv, umboðan, lögarmál, starvsfólkapolitikk, kunningarpolitikk og nýskipan og rationalisering av nýggja bygnaðinum.

Uppskotið til bygnaðarbroytingarnar bera í sær, at kommunumál verða flutt til Fíggjarmálastýrið, Oljufyrisingin verður flutt til Vinnumálastýrið og kunningartökni verður í Vinnumálastýrinum. Viðgerðin viðvíkjandi oljumálum á Løgmansskrivstovuni verður sostatt avmarkað til yvirornaða samskipan, hetta serliga í samband við utanlandspolitikkin.

Løgmansskrivstovan hevur ein løgmansstjóra, tríggjar deildir undir løgmansstjóranum, sum hvør hevur ein deildarstjóra. Harafturat eru 2 stápsfunktiónir, onnur røkir uppgávuna sum løgmansritari og hin er nýskipanarstova sum skal arbeiða við nýskipan og rationalisering av nýggja bygnaðinum.

Uppgávan hjá Løgmansskrivstovuni verður í høvuðsheitum, lögarmál, starvsfólkamál og samskipan. UtanlandsmáI, umboðan og kunning hoyra til samskipanardeildina. Harafturat verður uppgávan at veita leiðbeining til hini aðalstýrini, gera og/ella góðkenna fyrisingarligar mannagongdir fyrir tey ymsu virkisökini og at standa fyrir tvørfakligum prosjektum, sum ikki náttúrliga hoyra til eitt ávist aðalstýrið.

1.2 Leiðsla

Løgmansstjórin er ovasti ráðgevi hjá løgmanni í landsstýrisfyrisingini (fyri Løgmansskrivstovuna og fyri hini aðalstýrini) og stendur fyrir dagligu leiðsluni av Løgmansskrivstovuni. Løgmansstjórin hevur harafturat umsitingarligt eftirlit við fyrireikingini av málum hjá landsfyrisingini til landsstýrisfundir og viðvíkjandi landsstýrisins starvsfólkapolitikki.

Løgmansstjórin, saman við stjóranum á løgdeildini, eru skrivarar hjá landsstýrinum.

1.3 Deildarstjórar

Deildarstjórin hevur ábyrgdina av dagligu leiðsluni, rakstraruppgávum og menning innan virkisøkið á deildini. Deildarstjórin er dagligur ráðgevi hjá løgmannsstjóranum og hevur *initiativskyldu*. Deildarstjórin kann í ávísum væl avmarkaðum spurningum, har løgmannsstjórin hevur delegerað sínar heimildir til deildarstjóran, venda sær beinleiðis til løgmann.

2. Løgdeild

Høvuðsuppgávan hjá løgdeildini, verður eftirkanning av lógaruppskotum og kunngerðum. Hetta skal skipast soleiðis, at øll lógaruppskot, sum verða gjørd í aðalstýrunum, skulu eftirkannast á løgdeildini áðrenn framløgu. Løgdeildini veitir harumframt løgfrøðiliga ráðgeving.

2.1 Løgdeildin

- Eftirkanning av lógaruppskotum og kunngerðum
- Løgfrøðilig responsa
- Løgtingsval
- Heimastýrslógin
- Stýrisskipanarlógin
- Ráðgeving
- Løgreglu- og domsmál
- Ríkislógin, ið ikki hoyra til aðra deild
- Kunngerðarblaðið
- Eydnuspæl
- Navnalög

3. Samskipanardeild

Høvuðsuppgávan hjá samskipanardeildini verður samskipan av málum, sum skulu leggjast fyrir landsstýrið, utanlandsmál, umboðan og fyrisiting av dagligu skrivaruppgávunum hjá løgmanni. Fyrisitingarligar mannagongdir verða gjørdar fyrir tey ymsu virkisøkini, tvs. viðvígjandi utanlandspolitikki, umboðan, samband við fjølmiðlar o.a. Løgmansritarin hevur, umframt dagligu

uppgåvurnar sum løgmansritari, eisini fastar uppgåvur í samskipanardeildini. Tolkatænasta er eisini í deildini.

Deildin umsitir tær uppgåvur, sum nevndar eru niðanfyri.

3.1 Samskipan

- Landsstýrisfundir og mál til landsstýrisfundir
- Mannagongdir viðvíkjandi málum, sum skulu á landsstýrisfund
- Fundir millum løgmansstjóran og aðalstjórarnar
- Kanning og gerð av ymsum fyrisingarligum mannagongdum
- Spurningar frá løgtinginum
- Samskipa tvørgangandi verkætlanir
- Tíðaravmarkaðar uppgåvur, sum ikki náurligt liggja hjá einum av aðalstýrunum

3.2 Uttanlandspolitikkur

- Undirgrund, fiski- og undirgrundarmark
- Altjóða samráðingar og fiskivinnusamráðingar
- Samband við týðandi felagsskapir um altjóða viðurskifti, t.d. ST
- Yvirornaðir spurningar viðvíkjandi ríkisfelagsskapinum
- Norðurlandskt samstarv, ES, EFTA, WTO o.a.
- Menningarhjálp

Løgmaður kann, tá tað snýr seg um fiskivinnumál, geva landsstýrismanninum í veiðimálum og veiðimálastjóranum, heimild til at føra fiskivinnusamráðingar. Frágreiðing frá samráðingunum skal tá verða givin løgmanni.

Viðvíkjandi teimum norðurlendsku spurningunum, er siðvenjan hon, at tað sum partur av samráðingunum um býtið av málum millum landsstýrismenninár, er ein landstýrismaður, sum hevur norðurlandskt samstarv, og sum samskipar arbeidið við Nordiskt Ministerråd.

3.3 Umboðan

- Umboðan
- Vitjanir
- Móttøkur

3.4 Kunning

- Kunningarstrategi
- Samskipa kunning millum Løgmansskrivstovuna og aðalstýrini
- Kunning til borgarar
- Uttanlandskunning

Uppgávan er at ráðgeva landsstýrinum innan kunningarvirksemi, í samráð við løgmansstjóran. Kunningarráðgevin veitir eisini ráðgeving innan fjølmiðlaspurningar.

4. Starvsfólkadeild

Starvsfólkadeildin røkir uppgávuna, sum hevur við sáttmálasamráðingar og starvsfólkapolitikk at gera. Deildin tekur sær av sáttmálasamráðingum, sáttmálatulkingum o.a. Deildin veitir aðalstýrnum ráðgeving innan nevndu virkisøkir.

Somuleiðis setur deildin í verk starvsfólkapolitikkin hjá Føroya landsstýri, stendur fyrir eftirmetingum og hevur eftirlit við, at starvsfólkapolitikkurin verður framdur í verki.

4.1 Starvsfólkadeildin

- Sáttmálasamráðingar, sáttmálatulkingar o.a.
- Lønir
- Flokkingar av størvum
- Tænastumannalóggáva
- Landsstýrismannalønir
- Starvsfólkapolitikkur - samskipan - eftirlit - ráðgeving
- Starvsfólkauðbúgvning
- Starvslýsingar

- Fyrisingt hjá Løgmansskrivstovuni, herundir journalviðurskifti

5. Løgmansritari

Høvuðsuppgávan hjá løgmansritaranum er at ganga løgmanni til handa í hansara dagliga virki. Umframt at røkja hesa uppgávu, hoyrir løgmansritarin til samskipanardeildina.

6. Nýskipanarstova

Sum ein partur av bygnaðarbroytingunum, eru fleiri uppskot sett fram, sum eiga at verða kannað og viðgjörd í komandi framtíð, og sum skulu setast í verk komandi árini. Hesi uppskot eru liður í nýskipanini og bera í sær rationalisering og effektivisering av almennu fyrisingini.

Nýskipanarstovan er skipað sum stápsfunktión, og høvuðsuppgávan er at røkja skrivstovu-uppgávurnar viðvíkjandi fremjanini av bygnaðarbroytingunum. Eindin er mannað við 2 starvsfólkum. Eindin hevur ábyrgd av at seta í verk og fylgja upp tey tiltök, sum verða samtykt av stýrisbólkinum. Arbeit verður tætt saman við Fíggjarmálastýrinum og hinum aðalstýrunum.

7. Fundarnet

Løgmansskrivstovan hevur fleiri uppgávur, sum vísa til aðalstýrini, t.d. starvsfólkapolitikkur og uppgávur, sum skulu útinnað saman við umboðum frá hinum aðalstýrunum, t.d. fiskivinnusamráðingar. Fyri at fáa hetta at virka, skulu fyrisingarligar mannagongdir gerast. Tað er eisini sera umráðandi at gera eitt fundarnet, sum skal virka sum ein partur av dagliga virkseminum.

Fyri at veita løgmanni og landsstýrinum so góða tænastu, sum gjørligt, og fyri at fáa dagliga virksemið so effektivt sum gjørligt, verður fundarvirksemið skipað soleiðis:

1. Landsstýrisfundir
2. Fundir millum løgmann, løgmansstjóran og aðalstjórarnar
3. Fundir millum løgmansstjóran og aðalstjórarnar
4. Fundir millum deildarstjóra og starvsfólk

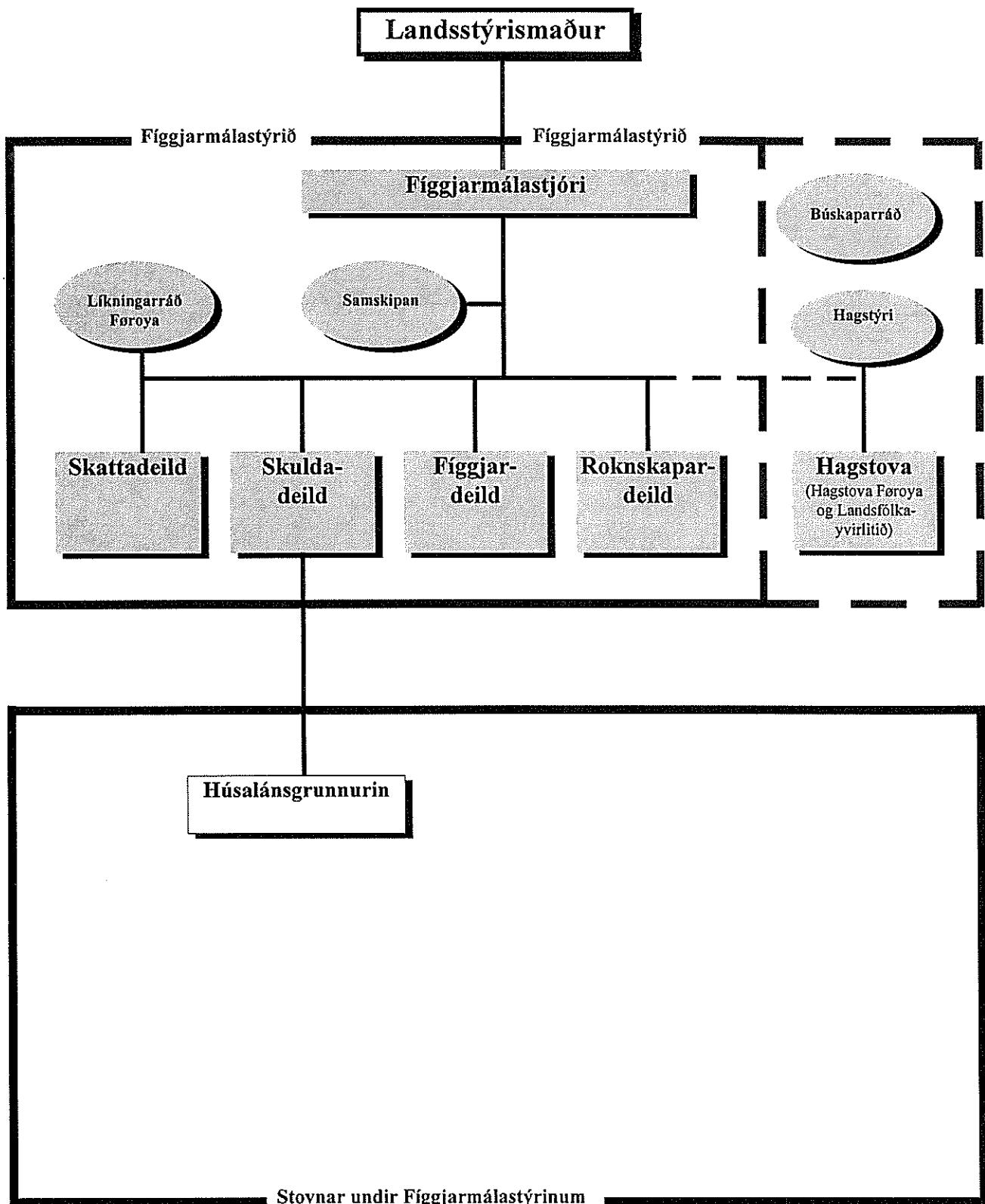
- ad 1 Løgmannsstjórin skipar fyrir fundinum
- ad 2 Samskipanardeildin skipar fyrir og leggur til rættis fundin
- ad 3 Samskipanardeildin skipar fyrir og leggur til rættis fundin
- ad 4 Deildarstjórin skipar fyrir og leggur til rættis fundin

8. Aðrar uppgávur

Løgmansskrivstovan verður í Tinganesi, möguliga saman við einum av hinum aðalstýrunum. Uppgávur sum t.d. postur, avgreiðsla, journal, húsavørður o.a. eiga at verða felagsuppgávur.

Fíggjarmálastýrið

1. Fíggjarmálastýrið

1.1 Inngangur

Endamálið við at leggja hesar deildirnar (stovnar o.a.) saman í hesa eindina, er fyrir *at samla* ta analytisku og ta fyrisitingarligu orkuna á fíggjar- og búskaparpolitiska økinum hjá landsstýrisumsitingini.

At samla orkuna á einum stað skapar möguleika fyrir einum sterkari fakligum umhvørvi, herundir lögfröðiligum umhvørvi á fíggjarøkinum og eisini möguleikar fyrir betri at útnytta data, sum allar deildirnar í tí nýggja Fíggjarmálastýrinum arbeiða við. Liðiligkeitin viðvíkjandi nýtslu av arbeiðsmegini verður stórra og atgongdin til vitan betri.

Fíggjarmálastýrið hevur ein fíggjarmálastjóra við 4 deildum - hvør deild hevur ein deildarstjóra. Fíggjarmálastýrið kemur at umfata nøkur stór- og *tung* økir, t.v.s. høvuðsøkini fíggjarmál, herundir skattamál, og búskaparmál. Harumframt umfatar fíggjarmálastýrið kommunala eftirlitið og Húsalánsgrunni.

Í fyrsta umfari verða fyrisitingarligu eindirnar í Fíggjarmálastýrinum hesar:

- Fíggjardeildin
- Roknskapardeildin
- Skattadeildin
- Skuldadeildin
- Samskipan

Ráðgevandi eindir, ráð o.a.:

- Hagstovan. (Sjálvt um hagstovan skal verða ein óheft eind, eru tað nógvir fakligir fyrimunir av, at deildin hevur fysiskt tilknýti til hinrar deildirnar).
- Búskaparráðið.

Høvuðsuppgávur

Fíggjarmál

- *Fyrireika uppskot til fíggjarlógs og eykafíggjarlógs.*
- *Gera búskaparligar forsagnir i sambandi við fíggjarlógarviðgerðina hjá landsstýrinum.*
- *Menna, halda viðlika og reka landsins búskapastýringarskipanir - lønarskipan, budgettreglur o.a.*
- *Føra roknskap yvir nýtsluna av játtanum á fíggjarlóginu og føra m.a. eisini roknskap yvir ogn og skuld landskassans.*
- *Fremja rationalisering sæð út frá fíggjarligum og ressoursuligum metingum í samstarvi við Lögmansskrivstovuna.*
- *Stýring av játtanum til byggiprojektir og viðlikahald.*
- *Viðlikahald og umsiting av landsins ognum.*
- *Aðrar fíggjarligar umsitingaruppgávur.*
- *Kommunalt eftirlit.*

Skattamál

- *Lógarfyrireikandi arbeiði viðvíkjandi skatti, tolli, brúkara- og umhvørvisavgjöldum, arbeiðsmarknaðargrunnum o.a.*

Skattadeildin og roknskapardeildin hava ábyrgdina av rakstrarpartinum hjá Fíggjarmálastýrinum. Hesar rakstraruppgávurnar verða tilrættalegging og samskipan av álíkning og innkrevjing og somuleiðis fyrisiting av lóggávuni í mun til borgarar og virkir.

Búskaparmál

- *Gera metingar um samfelagsbúskapin.*
- *Evna til landsins lánipolitikk og í hesum sambandi fyrireika ta neyðugu lóggávuna.*
- *Eftirlit við búskapargongdini.*
- *Framleiða og seta upp hagtöl um samfelagslig og samfelagsbúskaparlig viðurskifti.*
- *Gera almennar búskaparanalysur.*
- *Fyrireika búskaparpolitikkin.*
- *Fylgja gongdini í altjóða handilsviðurskiftum o.a.*

Aðrar almennar uppgávur

- Altjóða uppgávur og samband.
- Veita upplýsingar og gera vegleiðingar av ymiskum slag.

2. Leiðsla

2.1 Fíggjarmálastjóri

Fíggjarmálastjórin hevur ábyrgdina av dagligu leiðsluni og menningini í Fíggjarmálastýrinum. Stjórin er ráðgevi hjá landsstýrismanninum í fíggjarmálum.

Fíggjarmálastjórin skal fyriskipa, samskipa, íverkseta og tryggja uppfylging av høvuðsuppgávunum í Fíggjarmálastýrinum.

Stjórin hevur sambært starvsfólkapolitikki landsstýrins, heimildir til at seta starvsfólk í starv og at siga fólk úr starvi.

2.2 Deildarstjórar

Deildarstjórin hevur ábyrgdina av dagligu leiðsluni, rakstraruppgávum og menning innan virkisøkið á deildini. Deildarstjórin er dagligur ráðgevi hjá fíggjarmálastjóranum og hevur *initiativskyldu*. Deildarstjórin kann í ávísum væl avmarkaðum spurningum, har Fíggjarmálastjórin hevur delegerað sínar heimildir til deildarstjóran, venda sær beinleiðis til landsstýrismannin í fíggjarmálum.

3. Deildirnar í Fíggjarmálastýrinum

3.1 Inngangur

Viðmerkjast skal, at niðanfyri nevndu uppgávur fyri hvørja deild sær, eru fyri tað mesta grundaðar á tær uppgávur, sum hesar deildir, sum stovnar í dag, loysa fyri landsstýrið.

3.2 Fíggjardeildin

Høvuðsendamálið við arbeiðinum hjá deildini er tryggja, at landið (og kommunur) loysir sínar uppgávur búskaparliga effektivt og á høgum góðskustøði.

Høvuðuppgávur

- Gera uppskot til fíggjarlög og eykafiggjarlög.
- Budgettsimuleringar og konsekvensútrokningar.
- Budgettanalsur.
- Bygnaðaranalsur á stovnum o.a.
- Effektivitetsanalysur.
- Lógarfyrireikandi arbeiði.
- Gera kunngerðir og vegleiðingar.
- Kommunalt eftirlit.

Kommunalt eftirlit er lagt undir Fíggjarmálastýrið, orsakað av núverandi törvinum fyrir einum neyvum fíggjarligum eftirliti við, hvussu hesin parturin av búskapinum verður rikin og útbygdur næstu 5 árini. Høvuðsuppgávurnar hjá kommunala eftirlitinum taka stöði í galdandi kommunulög og communalu *kreppulóginu* frá 1993.

Umframt hesar uppgávur eru aðrar meira almennar uppgávur, sum deildin skal taka sær av.

Aðrar uppgávur

- Tvørgangandi og samskipandi.
- Samskipa, tá yvirordnaðir málsetningar skulu setast í verk.
- Veita ráðgeving til hini generaldirektoratini í fíggjarlógarsprungum o.a.

3.2.1 Landsarkitekturin

Skipað verður ein skrivstova á fíggjardeildini til at loysa uppgávurnar hjá Landsarkitektinum.

Landsarkitekturin fær ábyrgdina av dagligu leiðsluni, rakstraruppgávum og menning innan virkisøkið á skrivstovuni. Landsarkitekturin er dagligur ráðgevi hjá deildarstjóranum. Landsarkitekturin kann í ávísum væl avmarkaðum spurningum, har deildarstjórin hevur delegerað sínar heimildir til landsarkitektin, venda sær beinleiðis til fíggjarmálastjóran.

Høvuðsuppgávur

- Játtanarstýring í sambandi við byggiprojektir og viðlíkahald.
- Fyrisita leigu av bygningum til almennar stovnar o.a.
- Viðlíkahald, eftirlit og góðkenning av friðaðum bygningum.
- Aðrar tvørgangandi uppgávur.

Aðrar uppgávur

- Samarbeiði við norðurlond viðvíkjandi byggilóggávu, resourcesparingar, veita hvør øðrum upplýsingar um royndir innan byggivinnuna og dagföra útbúgving innanfyri byggivinnuna.
- Verða limur í bygginevndum.

3.3 Roknskapardeildin

Roknskapardeildin í Fíggjarmálastýrinum skal föra roknskap yvir nýtsluna av játtanum á fíggjarlóginu og föra m.a. eisini roknskap yvir ogn og skuld landskassans. Deildin skal standa fyrir inn- og útgjaldingum landskassans og hava um hendi ein part av almennu lónaravgreiðslunum. Í teimum fórum, almenn krøv ikki verða rindað til tíðina, virkar deildin sum almenni innkrevjingarmyndugleikin.

Høvuðsuppgávur

- Landsins bókhald - herundir menning, viðlíkahald og rakstur av landsins roknskaparskipan. (Föra bókhald fyrir tey flestu rakstrarstöðini á fíggjarlóginu og halda roknskap við ogn og skuld landskassans. Deildin umsitrur eisini fleiri almenn lán og avgreiðir allar útgjaldingar úr landskassanum og ger landsroknskapin).
- Við atliti til landsins fíggjarlóglag fremja játtanareftirlit, t.e. rapportering o.a.
- Umsita landsins kontoplan.
- Veita ráðgeving til stovnar o.a. um tilrættalegging av roknskaparhaldi.
- Stýring av gjaldföri landskassans - deildin hefur um hendi allar inn- og útgjaldingar landskassans vegna og skal ætla um gjaldförið í fíggjarárinum.
- Lónarútgjalding - fevnir um eina miðsavnaða skipan til útgjalding av almennum lónum. (Tað eru fleiri aðrar lónarstovur innan tað almenná).
- Innkrevjing - fevnir um innkrevjing av flest öllum almennum krøvum móttvegis persónum/virkjum. Krøvini, talan er um, eru t.d. almenn lán, MVG, inntökuskattur, felagsskattur, vegskattur og barnapengar.

3.4 Skattadeildin

Uppgåvurnar á skatta- og brúkaragjaldsókinum verða loystar av skattadeildini og 6 økisdeildum. Deildin skal taka sær av tvørgangandi og yvirordnaðu uppgávunum og verður skipað soleiðis:

- Stjórn og stjórnarskrivstova.
- Eftirlitsdeild.
- Lógardeild
- Umsitingardeild
- Menningardeild

Økisdeildirnar hava fyri sítt geografiska øki, ábyrgd av vegleiðing, álíkning, uppkrevjing og eftirlit yvirfyri virkjum og borgarum.

Høvuðuppgávur

Umsiting innanfyri lóggávuøkini:

- Inntøkuskattur.
- Meirvirðisgjald.
- Tollur.
- Avgjøld.

Aðrar uppgávur

Umsiting innanfyri:

- Frítíðarløn.
- Trygdargrunni lontakaranna.
- Innkrevjing av gjaldi til Arbeiðsmarknaðareftirlønargrunnin.
- Innkrevjing av gjaldi til Arbeiðsloysisskipanina.
- FAS.

Umframt omanfyri nevndu uppgávur, rókir skattadeildin umsitingarligu uppgávurnar í Fíggjarmálastýrinum. Hesar uppgávur eru m.a.:

- Rakstur, herundir lénarstýring, innkeyp o.a.
- Starvsfólkaviðurskifti.
- EDV.
- Journal.
- Postur o.a.

3.5 Skuldadeildin

Høvuðsuppgávur

- Búskaparanalysur.
- Fyrireika landsins lánipolitikk.
- Umsita landskassans lán og peningaognir.
- Gera gjalfærисætlanir og uppgerða samfelagsgjalfþori.
- Veita ráðgeving innanfyri lóggávuna í fíggjarsektorinum.

4. Samskipan

Høvuðsuppgávan hjá samskipanini verður at samskipa virksemið millum deildirnar í Fíggjarmálastýrinum. Talan verður um yvirordnaðar uppgávur, sum t.d. at avgreiða víðari tey mál, sum skulu leggjast fyri landsstýrið, fíggjarnevndina og lögtingið.

Umframt hetta, rókir samskipanin uppgávuna sum landsstýrismannaritari.

5. Hagstovan

Løgtingslög nr. 33 frá 7. mai 1991 um Hagstovu Føroya er høvuðslógin, sum hagstovan skal virka eftir. Sambært lögini er hagstovan høvuðsmyndugleiki fyrir hagfrøðiligum virksemi í Føroyum.

Høvuðsuppgávur

- Savna, viðgera og almannakunngera hagtöl um samfelagsviðurskifti.
- Standa fyrir ella vera við til at skipa og gagnnýta hagskráir hjá almennum myndugleikum, ið verða nýttar í almennu fyrisitingini og í vinnu, sum kunnu nýtast til hagfrøðilig endamál
- Hava altjóða hagtalssamstarv um hond.

5.1.1 Status sum óheft eind

Hagstovan skal framleiða hagtöl, sum skulu kunna nýtast sum grundarlag undir avgerðum hjá bæði politiskum myndugleikum, privatum fyritökum og einstaklingum. Hetta krevur, at hagtölini verða framleidd á einum óheftum grundarlag.

Fyri at tryggja at tættur skilnaður er millum politiska myndugleikan og eindina verður sett eitt fakligt stýri. Stýrislimirnir skulu ikki verða politiskt valdir, men skulu umboða fakliga, vinnuliga og/ella sosiala vitan

6. Búskaparráðið

Sambært løgtingslög nr. 120 frá 12. juli 1995 skipar landsstýrið búskaparráð, sum skal loysa fylgjandi uppgávur:

- *Fylgja við búskaparligu gongdini í landinum og at ráðgeva um búskaparlig viðurskifti.*

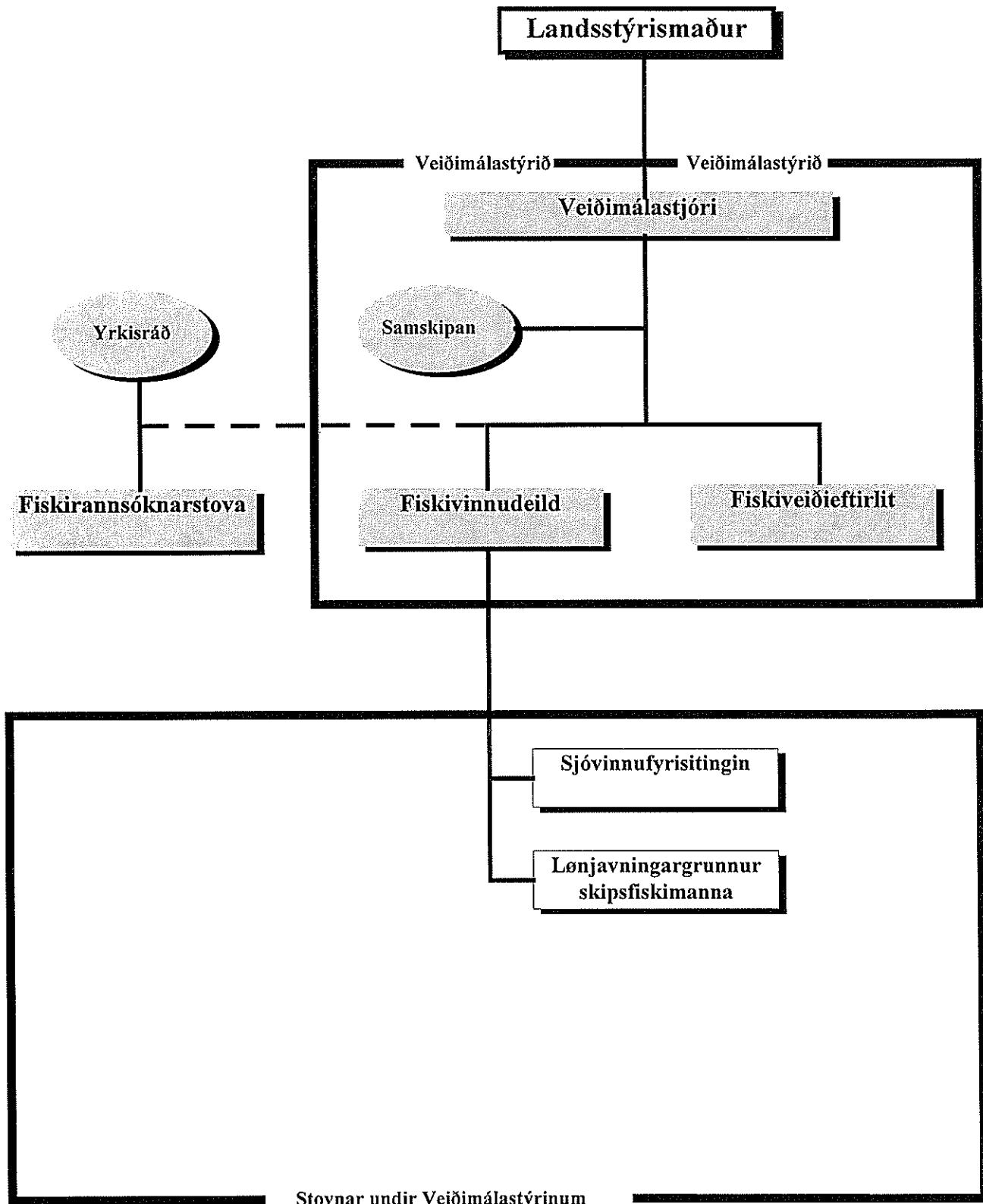
- Geva frágreiðing um gongdina í fóroyska búskapinum, har mett verður um búskaparligu støðuna, útlitini framyvir, og hvørji tiltök eiga at verða framd

Sambært lóginum um búskaparráð:Ráðið skipar seg við formanni. Formaðurin og 2 av hinum limunum skulu hava útbúgving sum búskaparfroðingar. Hesir 3 mugu ikki hava leiðandi størv innan miðfyrisingina og mugu ikki umboða seráhugamál í dagliga starvi sínum. Hinir 2 limirnir skulu hava serkunnleika innan umráðandi øki í búskapinum....

Við hesum myndlinum verður tað möguligt at gera búskaparanalysur og forsagnir, óheftar av landsstýrisumsitingini. Við at gera analysur í Fíggjarmálastýrinum og óheftar anlysur í Búskaparráðnum, verður möguligt fyri almenningin at fáa metingar um samfelagsbúskapin úr tveimum ymiskum støðum.

Veiðimálastýrið

1. Veiðimálastýrið

1.1 Inngangur

Veiðimálastýrið er undir leiðslu av einum veiðimálastjóra. Í Veiðimálastýrinum eru 2 deildir, sum hvør hevur ein deildarstjóra. Harafturat er ein stápsfunktión, ið røkir uppgávuna sum landsstýrismannaritari og samskipari.

Deildirnar í Veiðimálastýrinum verða:

- Fiskivinnudeildin
- Fiskiveiðieftirlitið

1.2 Høvuðsuppgávur

Veiðimálastýrið fer at varðveita nógvar av teimum uppgávum, sum deildin frammanundan hevur. Tó verða vinnumál, tvs. ídnaður, landbúnaður, handilsmál og menningarmál, flutt til Vinnumálastýrið.

Høvuðsorsøkin til at skilja sundur aðra vinnu frá fiskivinnuni er tann, at fiskivinnan, í mun til onnur vinnumál, er eitt sera stórt og krevjandi virkisøki. Av tí at fiskivinnan er høvuðsvinnan, vil arbeiðsmegin í stórstan mun, altið verða nýtt innan fiskivinnu og fiskivinnopolitikk. Her verður hugsað um altjóða fiskivinnusamráðingar, sum hava ein týdningarmiklan leikluti. Harumframt hevur hetta við sær, at veiðimálastjórin ein stóran part av árinum er uttanlands. Av somu orsök verður lagt upp til, at leiðslan í Veiðimálastýrinum verður styrkt, soleiðis at veiðimálastjórin og stjórin á fiskivinnudeildini kunnu supplera hvønn annan, t.d. tá talan er um altjóða samráðingar. Dagliga leiðslan verður samstundis styrkt.

Fiskiveiðieftirlitið og harvið tær uppgávur sum stovnurin røkir, verða í Veiðimálastýrinum.

Sambandið millum Fiskirannsóknarstovuna og Veiðimálastýrið verður varðveitt og skipað soleiðis, at tær fiskikanningar, sum fiskivinnopolitiskt ynskjast gjørdar, verða keyptar frá Fiskirannsóknarstovuni. Veiðimálastýrið skal tá samráðast við Fiskirannsóknarstovuna um, hvat kanningarnar skulu fevna um o.a.

2. Leiðsla

2.1 Veiðimálastjórin

Veiðimálastjórin hefur ábyrgdina av dagligu leiðsluni og menningini í Veiðimálastýrinum. Veiðimálastjórin er ráðgevi hjá landsstýrismanninum í veiðmálum.

Veiðimálastjórin skal fyriskipa, samskipa, íverkseta og tryggja uppfylging av høvuðsuppgávunum í Veiðimálastýrinum.

Veiðimálastjórin hefur sambært starvsfólkapolitikki landsstýrisins, heimildir at seta starvsfólk í starv og at loysa starvsfólk úr starvi.

2.2 Deildarstjórar

Deildarstjórin hefur ábyrgdina av dagligu leiðsluni og rakstraruppgávum og menningaruppgávum innan virkisøkið hjá deildini. Deildarstjórin er dagligur ráðgevi hjá veiðimálastjóranum og hefur *initiativskyldu*. Deildarstjórin kann, í ávísum væl avmarkaðum spurningum, har veiðimálastjórin, hefur delegerað sínar heimildir til deildarstjóran, venda sær beinleiðis til landsstýrismannin í veiðimálum.

3. Deildirnar í Veiðimálastýrinum

3.1 Fiskivinnudeildin

Sum nevnt frammanfyri, verða vinnumál, tvs. ídnaður, landbúnaður, handilsmál og menningarmál, flutt til Vinnumálastýrið og fer núverandi fiskivinnudeild í høvuðsheitum annars at varðveita tær uppgávur, sum deildin frammanundan hefur.

Tá talan er um fiskimark, fiskivinnusamráðingar og utanlandsarbeiði av líknandi slag, verður hetta arbeidið skipað í töttum samstarvi við Løgmannsskrivstovuna.

Deildin umsitur tær høvuðsuppgávur, sum nevndar eru niðanfyri.

Fiskivinnudeildin

- Fiskivinna
- Sjóvinna
- Aling
- Hvala- og onnur veiða

Fiskirannsóknarstovan, sum hefur arbeitt í tøttum samstarvi við fiskivinnudeildina, kemur framvegis at verða tætt knýtt at Veiðimálastýrinum.

3.2 Fiskiveiðieftirlitið

Fiskiveiðieftirlitið virkar sum frammanundan, tó verður mælt til, at Fiskiveiðieftirlitið fær víðari heimildir í lögini, tá tað snýr seg um at heinta inn upplýsingar av ymsum slag frá manningunum.

Deildin umsitrur tær høvuðsuppgávur, sum nevndar eru niðanfyri.

Fiskiveiðieftirlitinum

- Fiskiveiðieftirlit
- Vaktar- og bjargingartænasta
- Kavaraskúli

Umframt omanfyri nevndu uppgávur, røkir fiskiveiðieftirlitið umsitingarligu uppgávurnar í Veiðimálastýrinum. Hesar uppgávur eru m.a.:

- Rakstur, herundir lønarstýring, innkeyp o.a.
- Starvsfólkaviðurskifti
- EDV
- Journal
- Postur o.a.

4. Samskipan

Høvuðsuppgávan hjá samskipanini verður at samskipa virksemið millum deildirnar í Veiðimálastýrinum. Talan verður um yvirordnaðar uppgávur, sum t.d. at avgreiða innanhýsis mál, tey mál, sum skulu leggjast fyri landsstýrið, lögtingið o.a. Umframt hetta, røkir samskipanin uppgávuna sum landsstýrismannasritari.

5. Fiskirannsóknarstovan

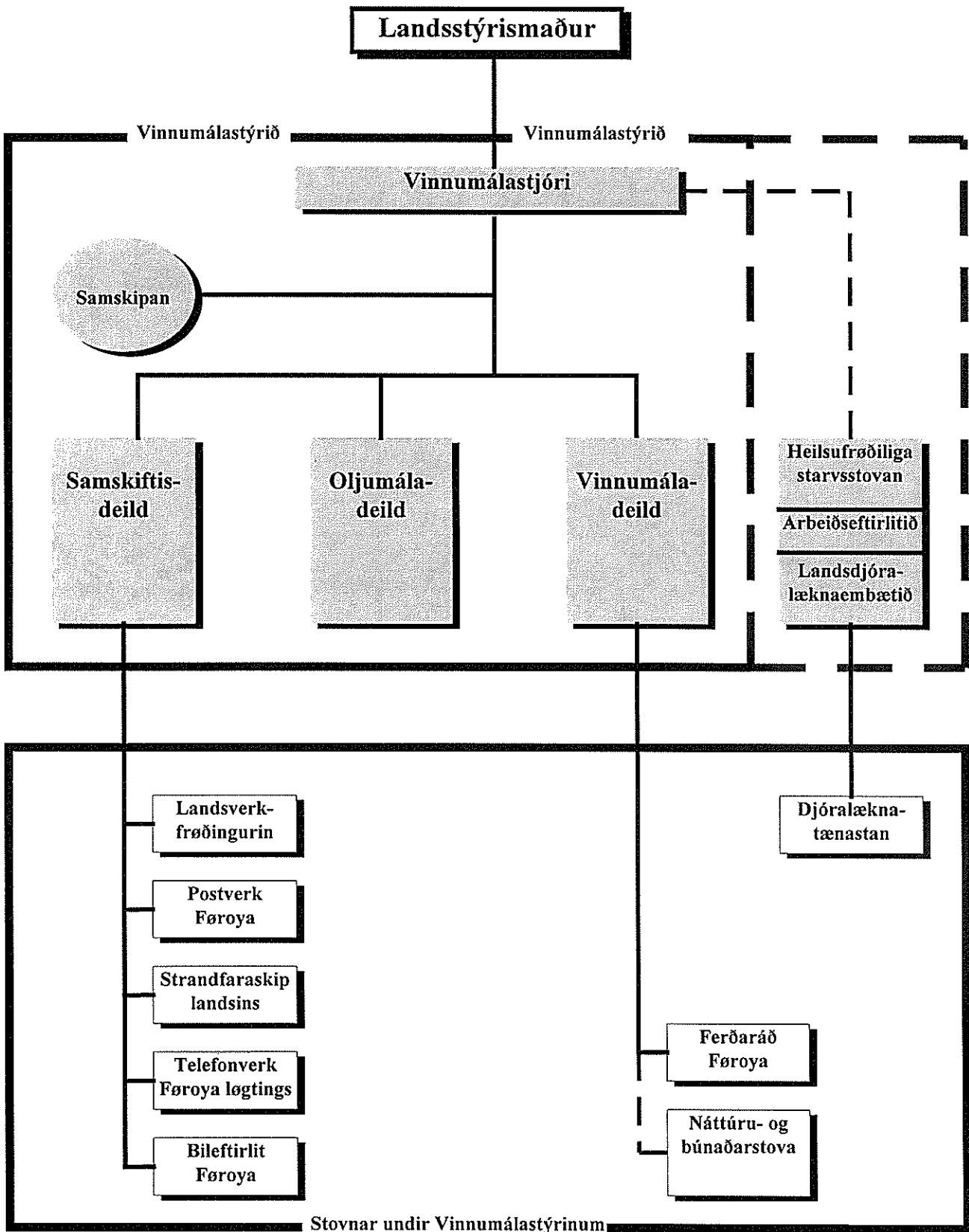
Fiskirannsóknarstovan fer framhaldandi at fremja uppgávur fyrir Veiðimálastýrið í samband við afturvendandi stovnsmetingar o.a. Fyri at tryggja Fiskirannsóknarstovuni fakligan integritet, verður mælt til, at Fiskirannsóknarstovan verður tættari knýtt at Fróðskaparssetur Føroya, sum ein fiskivinnubiologiskur granskingsstovnur - at Fiskirannsóknarstovuni verður samstundis knýtt eitt yrkisráð.

Í ráðnum eru 5 limir. Limirnir umboða landsumsitingina, reiðarafelögini, manningarfelögini og starvsfólk á Fiskirannsóknarstovuni og Magnus Heinason. Harumframt verður ein óheftur limur, sum hevur innlit í náttúruvísindaliga gransking.

Í samband við lógarbroytingar viðvíkjandi vinnuligum fiskiskapi verður somuleiðis mælt til, at virkisøkið á Fiskirannsóknarstovuni verður arbeitt inn í lógina. Samstundis verður mælt til at gera eina kunngerð, har endamálið hjá Fiskirannsóknarstovuni er greinað út.

Vinnumálastýrið

1. Vinnumálastýrið

1.1 Inngangur

Vinnumálastýrið er undir leiðslu av einum vinnumálastjóra. Í Vinnumálastýrinum eru 3 deildir, sum hvør hevur ein deildarstjóra. Harafturat er Heilsufrøðiliga starvsstovan, sum hoyrir til Vinnumálastýrið, men sum í mun til hinar deildirnar, er leysari knýtt at Vinnumálastýrinum. Umframt deildirnar er ein stápsfunktión, ið røkir uppgávuna sum landsstýrismannasritari og samskipari.

Deildirnar í Vinnumálastýrinum verða:

- Samskiftisdeild
 - Oljumáladeild
 - Vinnumáladeild
-

Heilsufrøðiliga starvsstovan

1.2 Høvuðsuppgávur

Høvuðsuppgávan hjá Vinnumálastýrinum er at standa fyrir yvirornaðu umsitingini av vinnumála- og samskiftispolitikkum hjá landsstýrinum, - utan fyrir fiskivinnuokið. Undir Vinnumálastýrinum verða harumframt umhvørvismál, arbeiðsmarknaðarviðurskifti og náttúruvarðveiting.

Høvuðsorsøkin til at skilja sundur aðra vinnu frá fiskivinnuni er hon, at fiskivinnan, í mun til onnur vinnumál, er eitt sera stórt og krevjandi virkisøki. Av tí, at fiskivinnan er høvuðsvinnan, vil arbeiðsmegin í stórstan mun, altið verða nýtt innan fiskivinnu og fiskivinnupolitikk. Her verður hugsað um altjóða fiskivinnusamráðingar, sum hava ein týdningarmiklan leiklut og sostatt eru sera tíðarkrevjandi.

Í framtíðini er væntandi, at stuðulin til vinnuna so við og við fer at hvørva. Út frá yvirornaðum politiskum og samfelagsligum metingum, fer vinnupolitikkur í staðin at snúgva seg um at skapa karmar fyrir vinnuna. Umframt skatta- og avgjaldspolitikk landsstýrisins, verða hesir karmar myndaðir av samspælinum millum alment virksemi og privata vinnuvirksemið.

Samskiftisøkið er dømi um almennar uppgávur, sum hava stóra ávirkan á vinnulívið. Tað er út frá hesum viðurskiftum, at samskiftisspurningar verða ein partur av Vinnumálastýrinum.

Í Vinnumálastýrinum verða, umframt samskiftismál, deildir, hvors uppgáva er at menna og stuðla tí vinnuligu langtíðarmenningini, herundir möguligari oljuvinnu.

Endamálið við at skipa eitt Vinnumálastýrið, við virkisøkjunum, sum nevnd eru omanfyri, er at fáa eina stórra fakliga og analytiska eind, sum fær til høvuðsuppgávu at leggja til rættis framtíðar vinnumenningina.

1.2.1 Umhvørvi

Umhvørvismál og umhvørvissprungar hava ein týðandi leiklut, tá talan er um at geva vinnuni karmar.

Heilsufrøðiliga starvsstovan røkir fyrir ein stóran part eftirlitsuppgávur fyrir vinnuna og er tí lögð í Vinnumálastýrið, men hevur tó eina meira sjálvstøðuga stöðu, sæð í mun til hinrar deildirnar í Vinnumálastýrinum.

1.2.2 Náttúruvarðveisning

Sum er, er ábyrgdin fyrir náttúruvarðveisning, ikki samlað á einum stað. Tað hevur alstóran týdning fyrir vinnumenningina, at tað ikki einans er havið, sum er reint, men at víast kann á eitt landskap og eina náttúru, sum er í javnvág. Skotið verður tí upp, at skipa ein stovn,- Náttúru- og búnaðarstovuna-, sum verður samansett av fleiri verandi stovnum. Hildið verður, at fyrimunir eru við at leggja royndarvirksemið innan landbúnað saman við virkisøkinum.

1.2.3 Arbeiðsmarknaðarviðurskifti

Arbeiðsmarknaðarviðurskifti verða ein partur av vinnuøkinum. Hesin politikkur er valdur, tí mett verður, at arbeiðsmarknaðarviðurskifti, heldur enn at verða almannamál, eiga at verða partur av menningini av arbeiðsmegini.

ALS fer framvegis at virka innan teir givnu fíggjarligu karmarnar sum ein sjálvstøðug fyrisiting, ið er fíggjað við einum serligum lønarskatti. Tey arbeiðsmarknaðarpolitisku tiltökini eru ein partur av teimum tiltökum, sum Vinnumálastýrið skipar.

2. Leiðsla

2.1 Vinnumálastjórin

Vinnumálastjórin hefur ábyrgdina av dagligu leiðsluni og menningini í Vinnumálastýrinum. Vinnumálastjórin er ráðgevi hjá landsstýrismanninum í vinnumálum.

Vinnumálastjórin skal fyriskipa, samskipa, íverkseta og tryggja uppfylging av høvuðsuppgávunum í Vinnumálastýrinum.

Umframt dagliga samstarvið við deildarstjórarnar í Vinnumálastýrinum, verða hvort hálvár, spurningar innan umhvørvispolitikk og arbeiðsmarknaðarpolitikk viðgjördir saman við stovnunum, sum rökja hesar uppgávur.

Á samskiftisókinum verða spurningar innan planlegging og eftirmeting av úrslitum, viðgjördir á ársfundum.

Vinnumálastjórin hefur sambært starvsfólkapolitikki landsstýrisins, heimild at seta starvsfólk í starv og at loysa starvsfólk úr starvi.

2.2 Deildarstjórar

Deildarstjórin hefur ábyrgdina av dagligu leiðsluni og rakstraruppgávum og menningaruppgávum innan virkisøkið hjá deildini. Deildarstjórin er dagligr ráðgevi hjá vinnumálastjóranum og hefur *initiativskyldu*. Deildarstjórin kann, í ávísum væl avmarkaðum spurningum, har vinnumálastjórin, hefur delegerað sínar heimildir til deildarstjóran, venda sær beinleiðis til landsstýrismannin í vinnumálum.

3. Deildirnar í Vinnumálastýrinum

3.1 Samskiftisdeildin

Høvuðsuppgávan hjá samskiftisdeildini er at samskipa virksemi innan alt samskifti hjá landsstýrinum. Yvirornaða málið verður at lýsa teir karmar, sum tann almenni infrastruktururin skapar fyrir vinnulívið.

Deildin stendur fyrir teim sentralu forvaltningsuppgávunum innan samskiftisøkið. Hetta umfatar lógar-, regulerings- og fíggjarkarmar hjá stovnum og felögum innan samskiftisøkið.

Deildin skal gera kanningar av hvussu stovnar, sum hoyra til samskiftisdeildina, organisatoriskt og lögfröðiligt, skulu skipast og gera *cost-benefit* kanningar viðvíkjandi almennum ílögum.

Harumframt umsitir deildin kunningartøkni (stytt KT).

Viðvíkjandi kanningarárbeidiðinum, skal deildin samskipa arbeidið við hinar deildirnar í Vinnumálastýrinum. Arbeidið viðvíkjandi fíggjarligum analysum, verður samskipað við Fíggjarmálastýrið.

Deildin skal haraftrat standa fyrir yvirornaðum ætlanum innan samskiftisøkið, herundir íløguætlanum.

3.2 Oljumáladeildin

Oljumáladeildin er mannað við starvsfólki, sum arbeiðir innan langtíðar vinnuætlanir, og innan fyrireiking av einari vinnumenning, sum í framtíðini kann fáa umráðandi leiklut, so gott sum alla staðni í tí føroyska samfelagnum.

Roknast kann við, at nógvir möguleikar eru innan hetta virkisøki, og at tað tí verður gagnligt at leggja oljufyrisitingina í Vinnumálastýrið saman við aðrari vinnumenning.

Jarðfrøðiliga arbeidið hjá deildini verður gjørt á jarðfrøðideildini á Føroya náttúrugripasavni.

Umframt omanfyri nevndu uppgávur, røkir oljumáladeildin umsitingarligu uppgávurnar í Vinnumálastýrinum. Hesar uppgávur eru m.a.:

- Rakstur, herundir lónarstýring, innkeyp o.a
- Starvsfólkaviðurskifti.
- EDV
- Journal
- Postur o.a.

3.3 Vinnumáladeildin

Í Vinnumáladeildini verða Menningarstovan og tann parturin av jarðarráðnum, sum hefur við vinnuliga menning at gera, umframt størv, sum frammanundan voru normerað til fiskivinnudeildina og 2 nýggj størv. Føroyar hava sera fáar almennar resursur, sum burturav fáast við vinnumenning. Tað er tí gagnligt at leggja saman tær eindir, sum arbeiða innan vinnumenning.

Í arbeiðunum viðvíkjandi menningaruppgávum og ráðgeving, hefur vinnumáladeildin tørv á at vísa til Menningaráðið, sum verður varðveitt.

Í skipanini av Vinnumálastýrinum, verður jarðarráðið tikið við í vinnumáladeildina. Spurningar viðvíkjandi jarðarviðurskiftum sum heild, hava í langa tið verið viðgjørdir á ymsan hátt og á ymsum støði. Ein nevnd hefur fingið til uppgávu at arbeiða við at gera uppskot til framtíðar landbúnaðarvinnu í Føroyum, og ein onnur nevnd arbeiðir við umsiting av almennari jørð, sum ikki er landbúnaðarjørð. Nærri kanningar um markamót millum tann partin av Føroya jarðarráð, sum verður í vinnumáladeildini og tann partin, sum eigur at verða í Náttúru- og búnaðarstovuni, eiga ikki at verða gjørdar, fyrr enn nevndirnar eru lidnar við sítt arbeiðið.

Mælt verður tó til, at lógin um Føroya jarðarráð verður tíkin av, soleiðis at landsstýrið, sum útinnandi myndugleiki, fær beinleiðis ábyrgd innan landbúnaðar- og fyrisitingarsprungar.

3.3.1 Grunnar og vinnuframaskipanir

Tað eru framvegis fleiri grunnar og vinnuframaskipanir, hvørs upprunaliga endamál var vinnuligt. Meginparturin av grunnunum og vinnuframaskipanunum hava í dag onki útlánsvirksemi, og virkisøkið teirra er tí í stórstan mun innan innkrevjing av útistandandi lánum, sum grunnarnir fyrr hava veitt.

Í samband við at leggja fastar karmar fyri framtíðar vinnumenning, verður mælt til, at ein arbeiðsbólkur verður settur at kanna, hvørjir partar av grunnunum og vinnuframaskipanunum eiga at varðveitast og kunnu virka innan vinnopolitiska økið, (sí ískoyti s.6.1)

3.4 Heilsufrøðiliga starvsstovan

Heilsufrøðiliga starvsstovan umsitur direktoratsuppgávurnar innan matvøru- og umhvørvisókið. Stærstiparturin av virkseminum hjá Heilsufrøðiligu starvsstovuni, snýr seg um eftirlitsuppgávur innan nevndu økir. Heilsufrøðiliga starvsstovan er tí løgd uttan fyri Vinnumálastýrið, men vísir tó beinleiðis til vinnumálastjóran.

Tann meira sjálvstøðuga organizeriska plaseringin ger at metast má um, um tær yvirornaðu fyrisingarligu uppgávurnar skulu liggja í Heilsufrøðiligu starvsstovuni. Hugsad verður her um tær løgfrøðiligu og fíggjarligu uppgávurnar, sum annars vildu verið knýttar beinleiðis at Vinnumálastýrinum. Talað kann verða fyri hesum, tá samstundis verður lagt upp til, at Arbeiðseftirlitið og Landsdjóralæknaembætið fysist verða saman við Heilsufrøðiligu starvsstovuni. Arbeiðseftirlitið og Landsdjóralæknaembætið virka tó sum sjálvstøðugir stovnar.

Mett verður, at av tí at omanfyrinevndu stovnar hava nögv felags virkisøkir, er tað til fyrimunar at Heilsufrøðiliga starvsstovan, Arbeiðseftirlitið og Landsdjóralæknaembætið, búleikast saman. Í hesum sambandi verður mælt til, at arbeiðsbólkur verður settur at kanna nærrí, hvussu hetta skal skipast.

4. Samskipan

Høvuðsuppgávan hjá samskipanini verður at samskipa virksemið millum deildirnar í Vinnumálastýrinum. Talan verður um yvirordnaðar uppgávur, sum t.d. at avgreiða innanhýsis mál, tey mál, sum skulu leggjast fyri landsstýrið, løgtingið o.a.

Umframt hetta, røkir samskipanin uppgávuna sum landsstýrismannaritari.

5. Náttúru- og búnaðarstovan

Sum nevnt er frammanfyri, verður mælt til at seta á stovn eina Náttúru og búnaðarstovu, sum hevur til endamáls at varðveita náttúruna og at menna landbúnaðin.

Stovnurin verður settur saman av Skógrøkt landsins og Almennum royndum og ráðgeving, Matrikulstovuni og pörtum av jarðarráðnum. Sum nevnt fyrr, eigur støða ikki at verða tikan til,

hvussu hesin stovnur nærri skal skipast, fyr enn nevndirnar, sum arbeiða við umsiting av almennari jørð, íð ikki er landbúnaðarjørð, og framtíðar landbúnaðarvinnu, eru lidnar við sítt arbeiðið.

6. Ískoyti

6.1 Grunnar og vinnuframaskipanir

Niðanfyri verður í stuttum greitt frá hvørjir grunnar og vinnuframaskipanir eru. Sum nevnt frammanfyri verður mælt til at endurskoða allar grunnar og vinnuframaskipanir.

Føroya ídnaðargrunnur, hevur virkað síðan 1970 og hevur egna umsiting.

Menningargrunnur ídnaðarins, fór úr gildi 1. januar 1996. Endalig støða er ikki tikan til, hvussu ognir grunsins skulu umsิตast.

Grunnur ferðavinnunar, hevur verið knýttur at Menningargrunni ídnaðarins.

Jarðargrunnurin, verður umsitin av Føroya jarðarráð.

Grunnurin til ídnaðarfremjandi endamál. Ein arbeiðsbólkur evnar til uppskot um endurskoðan av reglugerðini.

Framtaksgrunnurin, er skipaður sambært serligari avtalu millum donsku stjórnina og Føroya landsstýri.

Ábyrgdargrunnurin, verður umsitin av einum stýri við 5 limum. Landsstýrið velur 3 limir og peningastovnarnir 2.

Stuðul til nýggjar vinnur, verður umsitin av nevnd við 3 sakkønum fólkum. Stuðulin er avmarkaður í sínum virki fram til 1. juli 1999.

Menning av fiskivinnu á landi, hevur verið sett í gildi á hvørjum ári síðan 1991.

Framtaksfelag. Landsstýrinum er heimilað sambært lög, at seta partapening í framtaksfelag.

Lønjavningargrunnur skipsfiskimanna, verður umsitin av eini 3 manna nevnd og hevur eigna umsiting.

Stuðul til flutning av fiski, verður umsitin av Lønjavningargrunni skipsfiskimanna.

Ábyrgd fyrir lánum til fiskamjøl og lýsi á goymslu. Skipanin verður fyrisitin av fiskivinnudeildini.

Praktiskar fiskiroyndir Síðan 1972 hevur peningur verið játtaður á fíggjarløgtingslóginu til praktiskar fiskiroyndir. Landsstýrið samtykkir játtanarbýtið.

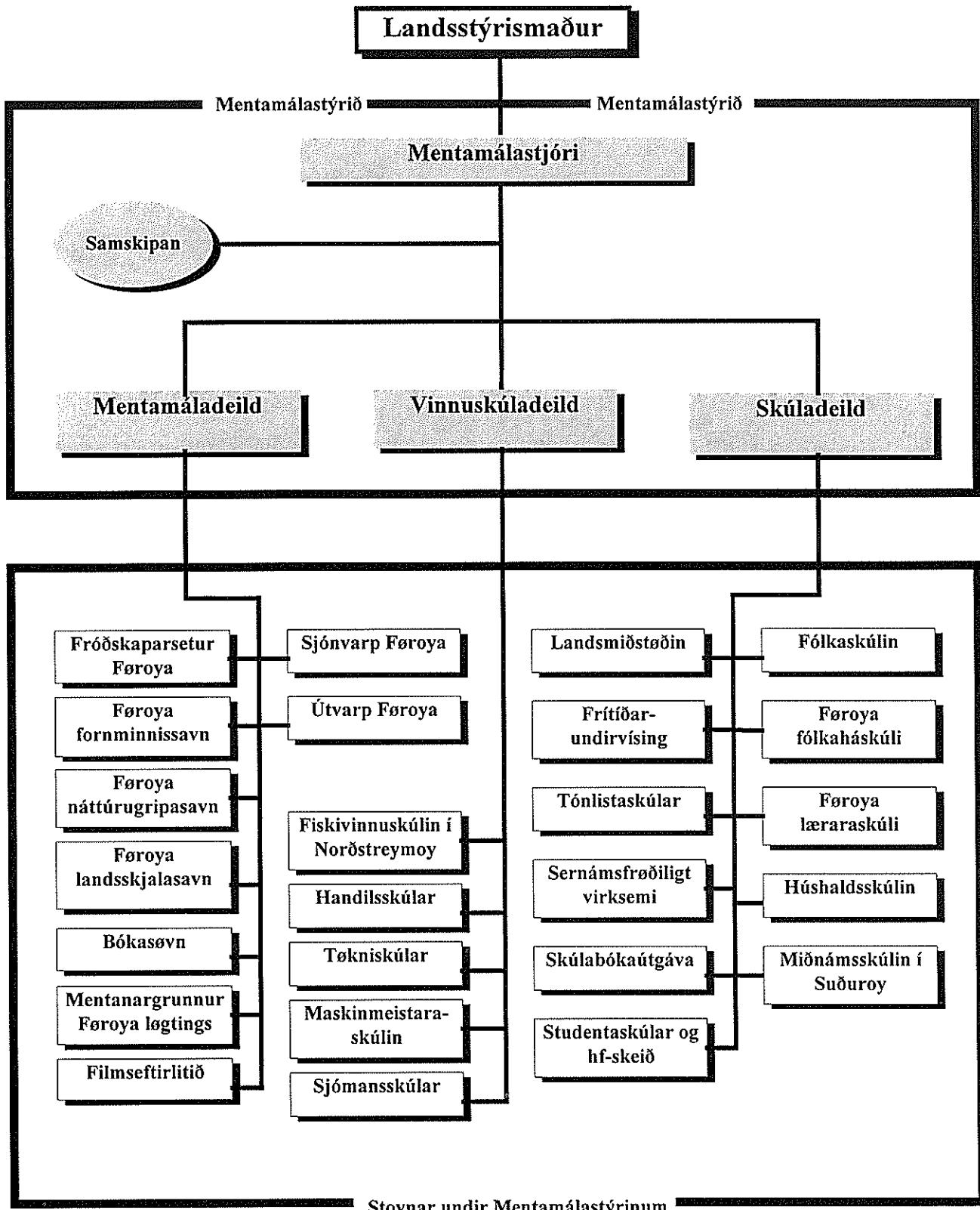
Stuðul til bygging av fiskiførum á feroyskum skipasmiðjum til útflutnings. Landsstýrinum er heimilað sambært lóg, landskassans vegna at veðhalda fyrir byggilánum til fiskifør og veðhalda fyrir, at feroyskar skipasmiðjur líka treytirnar eftir sáttmálum um bygging av fiskiskipum til útlendskan eigara. Harumframt kann landsstýrið veita rentustudning, farmagjaldsstudning og innflutningsendurgjaldsstudning.

Endurnýggjan av fiskiskipaflotanum. Stuðulslán kann veitast úr grunninum til bygging o.a., rentustudning, farmagjaldsstudning og innflutningsendurgjaldsstudning.

Lán/serlán til fiskifør. Landsstýrinum er heimilað, sambært lóg av nýta upp til 150 mill. kr. til at bøta um rakstrargrundarlagið hjá fiskiførum.

Mentamálastýrið

1. Mentamálastýrið

1.1 Inngangur

Mentamálastýrið er undir leiðslu av einum mentamálastjóra. Í Mentamálastýrinum eru 3 deildir, sum hvør hevur ein deildarstjóra. Harafturat er ein stápsfunktión, ið røkir uppgávuna sum landsstýrismannaritari og samskipari.

Deildirnar í Mentamálastýrinum verða:

- Mentamáladeildin
- Vinnuskúladeildin
- Skúladeildin

1.2 Høvuðsuppgávur

Endamálið er at samla tær *departementalu* uppgávurnar í deildini fyri undirvísing og mentamál við *direktoratsuppgávurnar* í Landsskúlafyrisingini í eitt Mentamálastýrið, fyri at fáa stórra fakliga og analytiska styrki og fyri at samskipa yvirornaðu planleggingina. Harumframt er málið at fáa eina styrkta meginfyrisitingarliga eind innan granskning og mentan. Fyrisitingin hjá Føroya læruráð er løgd í Mentamálastýrið.

Høvuðsuppgávan hjá Mentamálastýrinum er at fyrisita undirvísingarmál, mentamál og granskning. Harafturat liggja uppgávurnar viðvíkjandi kirkju, loftmiðlum, ítrótti og øðrum frítíðarvirksemi.

Til hvørja deild í Mentamálastýrinum verður knýtt eitt yrkisráð, sum hevur til uppgávu at viðgera fakliga innihaldið innan tey ymsu økini.

Mælt verður til at uppskot verður gjørt um, hvussu yrkisráðini nærri skulu skipast.

2. Leiðsla

2.1 Mentamálastjórin

Mentamálastjórin hevur ábyrgdina av dagligu leiðsluni og menningini í Mentamálastýrinum. Stjórin er ráðgevi hjá landsstýrismanninum í mentamálum.

Mentamálastjórin skal fyriskipa, samskipa, íverkseta og tryggja uppfylging av høvuðsuppgávunum í Mentamálastýrinum.

Mentamálastjórin hevur sambært starvsfólkapolitikki landsstýrisins, heimildir at seta starvsfólk í starv og at loysa starvsfólk úr starvi.

2.2 Deildarstjórar

Deildarstjórin hevur ábyrgdina av dagligu leiðsluni og rakstraruppgávum og menningaruppgávum innan virkisøkið hjá deildini. Deildarstjórin er dagligur ráðgevi hjá mentamálastjóranum og hevur *initiativskyldu*. Deildarstjórin kann, í ávísum væl avmarkaðum spurningum, har mentamálastjórin, hevur delegerað sínar heimildir til deildarstjóran, venda sær beinleiðis til landsstýrismannin í mentamálum.

3. Deildirnar í Mentamálastýrinum

3.1 Mentamáladeildin

Høvuðsuppgávan er at fyrisita yvirornaðu umsitingina innan granskings og mentan, herundir lógarfyrireikingar.

Deildin umsitr fleiri stovnar.

Granskingarmál verða samskipað við Fróðskaparsetur Føroya og eitt granskingarráð. Lagt verður upp til at seta á stovn eitt granskingarráð, hvørs høvuðsmál er samskipan og býti viðvíkjandi studningi til granskingarendamál.

Á mentanarøkinum er tað eitt ávist tal av mentanarstovnum, sum eru knýttir til deildina. Talan er um náttúrugripasavnið, fornminnissavnið, landsskjelasavnið og landsbókasavnið.

Mælt verður til, at hesir stovnar, umframta at virka innan teirra ávísa mentanarøki, formliga verða knýttir at Fróðskaparsetur Føroya og leiðsluni har, hetta fyri at samskipa virksemið á stovnunum og fyri at samskipa granskingina.

Í hesum sambandi, verður mælt til, at ein arbeiðsbólkur verður settur til at gera uppskot til bygnaðarbroytingar fyrir nevndu stovnar. Ein ráðgevi kann verða knýttur at arbeiðsbólkinum.

3.2 Vinnuskúladeildin

Høvuðsuppgávan er at fyrisita yvirornaðu umsitingina av teim vinnuligu útbúgvningunum og vinnuskúlunum. Vinnuskúladeildin umfatar eisini lærlingaútbúgvningarnar og hetta merkir at Føroya læruráð (ráðsfyrisitingin) er í vinnuskúladeildini. Umsitingin skal styðja og menna fyrisitingina av vinnuskúlaútbúgvningunum, til tess at økja kappingarførleikan hjá næmingunum og harvið teirra fakligu kappingarevni.

Til deildina er knýtt eitt yrkisskúlaráð. Ráðið er mannað við limum frá vinnuni og við limum við pædagogiskum innliti í ungdóms- og vaksnamannaútbúgving.

3.3 Skúladeildin

Høvuðsuppgávan er umsiting innan tær almennu útbúgvningarnar. Útbúgvningarnar eru fólkaskúlin, studentaskúlar og hf, útbúgving av fólkaskúlalærarum og námsfrøðingum. Harafturat er talan um fólkaupplýsing, tvs. tónlistaskúlar, frítíðarundirvísing, háskúlar og húshaldsskúlar.

Deildin kann, tá tað snýr seg um at leggja til rættis og menna útbúgvningarnar, fáa vegleiðing frá yrkisráðnum, sum verður knýtt at skúladeildini.

Umframt omanfyri nevndu uppgávur, røkir skúladeildin umsitingarligu uppgávurnar í Mentamálastýrinum. Hesar uppgávur eru m.a.:

- Rakstur, herundir lónarstýring, innkeyp o.a.
- Starvsfólkaviðurskifti
- EDV
- Journal
- Postur o.a.

4. Samskipan

Høvuðsuppgávan hjá samskipanini verður at samskipa virksemið millum deildirnar í Mentamálastýrinum. Talan verður um yvirordnaðar uppgávur, sum t.d. at avgreiða innanhýsis mál, tey mál, sum skulu leggjast fyrir landsstýrið, lögtingið o.a.

Umframt hetta, rókir samskipanin uppgávuna sum landsstýrismannaritari.

5. Nýskipan av Fróðskaparsetur Føroya

Tað eru í dag fleiri sjálvstøðugir stovnar í sama umhvørvi sum Fróðskaparsetur Føroya, sum umframt teirra dagliga virki, eisini royna at fremja gransking innan teir fíggjarligu karmarnar stovnarnir hava. Talan er um:

- Føroya náttúrugripasavn
- Føroya fornminnissavn
- Føroya landsskjelasavn
- Føroya landsbókasavn

Við at leggja Fiskirannsóknastovuna tættari at granskingini, vil stovnurin eisini fáa tættari knýti at hesum omanfyri nevndu stovnum.

Við tí fyrir eyga at styrkja granskingararbeiðið á setrinum eins og á stovnunum, sum nevndir eru omanfyri, verður skotið upp, at arbeitt verður við at kanna, um stovnarnir meira formliga kunnu knýtast at setrinum og einum heildar leiðslubygnaði.

Fyrimunurin við at leggja saman verður, at starvsfólkið á stovnunum, sum hevur eina vísindaliga útbúgving, fær möguleika til at fáa tillutað granskingarstuðul, á tann hátt, at tey kunnu verða keypt leys úr teirra vanliga starvi.

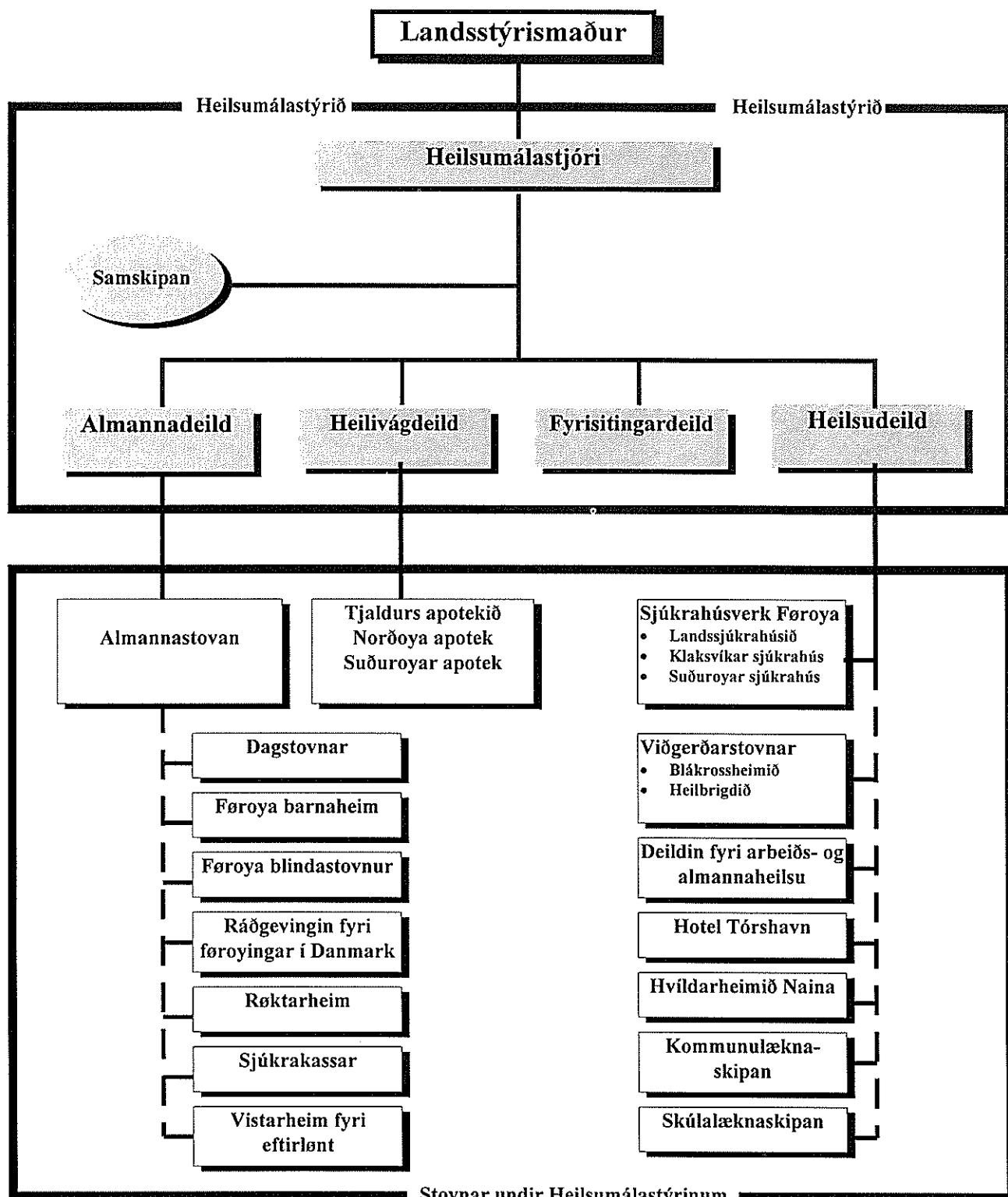
Hetta ber í sær, at starvsfólkið sum hevur eina vísindaliga útbúgving, grundað á teirra vísindaliga førleika, kunnu gerast rektarar á setrinum.

Fyri at fáa hesa skipan at virka, er tað neyðugt, at öll tey vísindaligu störvini á setrinum og stovnunum luttaka í einari felags eind. Rektarin verður valdur millum luttakararnar.

Tað er ein fortreyt, at samstundis verður sett á stovn eitt granskingarráð, sum umboðar öll granskingaráhugað mál. Granskingarráðið skal býta út granskingerstuðul eftir umsókn.

Heilsumálastýrið

1. Heilsumálastýrið

1.1 Inngangur

Heilsumálastýrið er undir leiðslu av einum heilsumálastjóra. Í Heilsumálastýrinum eru 4 deildir, sum hvør hevur ein deildarstjóra. Harafturat er ein stápsfunktión, ið rökir uppgávuna sum landsstýrismannaritari og samskipari.

Deildirnar í Heilsumálastýrinum verða:

- Fyrisingardeildin
- Almannadeildin
- Heilsudeildin
- Heilivágdeildin

1.2 Høvuðsuppgávur

Almannaverkið og heilsuverkið hevur, umframt nakrar stórar miðsavnaðar tænastuveitingar (hugsað verður her um sjúkrahúsini og almannadirektoratið) eitt net, sum prinsipielt røkkur til tær einstöku bygdirnar og borgararnar.

Sjálvt um almann- og heilsuverkið nýtir ymsar arbeiðsháttir, er virkisøkið framhaldandi merkt av einari heildaráskoðan, tá talan er um framleiðslu og úrslit av teimum tænastuveitingum, sum verða veittar borgarunum. Bæði virkisökini eru útreiðslukrevjandi. Ein økt samskipan millum hesi virkisøki, vil tí bæði geva tænastuábøtur fyrir borgarunum og ein rationellán rakstur.

Samanlegging av almann- og heilsumálum ber í sær, at tilsamans verða fleiri starvsfólk við serkunnleika og hetta merkir, at stórrí möguleikar eru fyri at fremja kanningararbeiði á økinum. Slíkar kanningar kunnu gerast eftir sera virðismikið grundarlag fyrir tilrættisleggjanini av fyrisinginu.

Fyrisitingin innan hesi tvey høvuðsökini er eyðkent við, at málsökini eru yvirtikin í einari tíð, har fyrisitingarligu viðurskiftini og starvsfólkaviðurskiftini, ikki voru til reiðar at rökja tær umfatandi uppgávurnar, sum stovnarnir eru settir til at rökja.

Harafturat er almannas- og heilsumálaðkið merkt av at verða afturút innan lógarðkið. Roknast kann við, at hetta arbeiðið verður ein krevjandi uppgáva tey komandi árin. Roknast má eisini við, at nýggir organisatiúnsháttir skulu nýtast, tá tað mest átrokandi lógararbeiðið er liðugt og möguleikarnir fyrir rationalisering innan einstakar fyrisitingarligar uppgávur eru kannaðir nærrí.

Í tíðini, sum hefur verið til innleiðandi arbeiðið við at gera bygnaðarbroytingar, hefur tað ikki verið möguligt at útgreina fyrisitingarligu rationaliseringsmöguleikarnar. Framhaldandi arbeiðið hesum viðvíkjandi skal gerast, tá Heilsumálastýrið er skipað.

Heilivágdeildin rókir direktoratsuppgávur innan apoteks- og heilivágði. Metingin av heilivági og øðrum hesum viðvíkjandi, verður gjörd í samstarvi við m.a. Sundhedsstyrelsens lægemiddelafdeling í Danmark. Virkisøkið fer at liggja í Heilsumálastýrinum, av tí, at her eru samstarvsfelagar, ið arbeittr verður mest saman við, tá sæð verður burtur frá landslæknaembætinum og landsdjóralæknaembætinum.

Allir tænastuveitandi myndugleikar innan almannas- og heilsuðkið hoyra til Heilsumálastýrið.

Landslæknin, sum er danskur embætismaður, er ikki í Heilsumálastýrinum, men hefur, orsaka av virkisøki sínum, tætt samband við Heilsumálastýrið.

2. Leiðsla

2.1 Heilsumálastjórin

Heilsumálastjórin hefur ábyrgdina av dagligu leiðsluni og menningini í Heilsumálastýrinum. Heilsumálastjórin er ráðgevi hjá landsstýrismanninum í Heilsumálum.

Heilsumálastjórin skal fyriskipa, samskipa, íverkseta og tryggja uppfylging av høvuðsuppgávunum í Heilsumálastýrinum.

Heilsumálastjórin hefur sambært starvsfólkapolitikki landsstýrisins, heimildir at seta starvsfólk í starv og at loysa starvsfólk úr starvi.

2.2 Deildarstjórar

Deildarstjórin hefur ábyrgdina av dagligu leiðsluni og rakstraruppgávum og menningaruppgávum innan virkisøkið hjá deildini. Deildarstjórin er dagligur ráðgevi hjá heilsumálastjóranum og hefur *initiativskyldu*. Deildarstjórin kann, í ávísum væl avmarkaðum spurningum, har heilsumálastjórin, hefur delegerað sínar heimildir til deildarstjóran, venda sær beinleiðis til landsstýrismannin í heilsumálum.

3. Deildirnar í Heilsumálastýrinum

3.1 Fyrisingardeildin

Høvuðsuppgávan hjá fyrisingardeildini er at gera lógarfyrireikandi arbeiði og kunngerðir innan almannaraðs- og heilsumál. Deildin virkar eisini sum skrivstova, tá talan er um frágreiðingar og álit á økinum. Umframta tað hefur deildin til uppgávu, í samstarvi við nýskipanarstovuna á Lögmannsskrivstovuni, at standa fyrir kanningum viðvígjandi möguleikum fyrir samskipan og rationalisering av teimum fyrisingarligu uppgávunum (figgjarætlan, starvsfólk o.a.) innan sjúkrahúsverkið og almannaverkið.

Umframta omanfyri nevndu uppgávur, røkir fyrisingardeildin fyrisingarligu uppgávurnar í Heilsumálastýrinum. Hesar uppgávur eru m.a.:

- Rakstur, herundir lönarstýring, innkeyp o.a.
- Starvsfólkaviðurskifti

- EDV
- Journal
- Postur o.a.

3.2 Almannadeildin

Høvuðsuppgávan er at fyrisita yvirornaðu umsitingina innan almannaverkið. Deildin er mannað við stjóranum á Almannastovuni, leiðarunum innan tey ymsu fakökini og hansara nærmastu skrivstovufólkum. Leiðslan á heimaröktini kemur inn í deildina, tá núverandi samanlegging av heimasjúkrasýstraskipanini og heimahjálparaskipanini er framd.

Tann parturin av Almannastovuni, sum beinleiðis hevur við viðskiftafólkini at gera, verður verandi á Almannastovuni. Deildin umsitr eitt ávist tal av stovnum.

3.3 Heilsudeildin

Høvuðsuppgávan verður at fyrisita yvirornaðu umsitingina innan heilsuverkið. Deildin er mannað við sjúkrahússtjóranum, læknastjóranum og skrivstovufólkunum sum hoyra teimum til.

Um so verður, at skipað verður fyrir felags fyrisiting innan sjúkrahúsverkið, liggja möguleikar fyrir rationalisering í hesum. Rationaliseringsmöguleikar liggja eisini í einari felags fyrisiting fyrir stovnar undir Almannastovuni. Tó hevur tað ikki verið tfð til at kanna hesi viðurskifti nærrí.

Í framhaldandi arbeiðinum við bygnaðarbroytingunum eiga hesir möguleikar nágreniliga at verða kannaðir.

3.4 Heilivágdeildin

Høvuðsuppgávan hjá heilivágdeildini er at tryggja landsins tørv á munagóðum heilivági til rímiligar prísir. Deildin umsitr almenn mál viðvíkjandi apoteksverkinum, hevur pharmaceutiskt

eftirlit við apotekunum og umboðar apoteksverkið úteftir. Harumframt rökir deildin uppgávur innan ráðgeving og eftirlit, eftir reglum, sum landsstýrið hevur ásett.

4. Samskipan

Høvuðsuppgávan hjá samskipanini verður at samskipa virksemið millum deildirnar í Heilsumálastýrinum. Talan verður um yvirordnaðar uppgávur, sum t.d. at avgreiða innanhýsis mál, mál sum skulu leggjast fyrir landsstýrið, lögtingið o.a.

Umframt hetta, rökir samskipanin uppgávuna sum landsstýrismannaritari.

Viðmerkingar frá línum í arbeiðsbólkunum

Yvirlit yvir arbeiðsbólkar og limir í arbeiðsbólkunum

Formaður í arbeiðsbólkunum: *Finn Norman Christensen*

Løgmannskrivstovan: Sússanna Danielsen, Jalgrím Hilduberg, Tommy Petersen, Rúni Joensen og Niels á Velbastað

Figgjarmálastýrið: Kári Petersen, Gunnleyg Durhuus, Petur Alberg Lamhauge, Sigurd Poulsen, Leif Abrahamsen og Bjarni Olsen

Veiðimálastýrið: Kaj Mortensen, Jóan Karl Høgnesen og Hjalti í Jákupsstovu

Vinnumálastýrið er býtt upp í tveir arbeiðsbólkar: **Bólkur 1:** Martin Heinesen, Kjartan Kristiansen, Marjun Hanussardóttir, Jóannes Dalsgarð (Føroya Jarðaráð), Kaj Mortensen.

Bólkur 2: Thomas Arabo, Jan Mortensen, Andras Róin, Henning Jacobsen og Esbern Midjord

Mentamálastýrið: Jákup Thorsteinsson, Hensar Ellingsgaard, Jóan Pauli Joensen og Jógvan Hammer

Heilsumálastýrið: Johnny Winther Holbech, Bjarni Vilhelm, Høgni Joensen og Heri Mørkøre

Innihaldsyvirlit

1. VIÐMERKINGAR TIL LÖGMANSSKRIVSTOVUNA	3
1.1 LÖNAR- OG STARVSPÓLKADEILDIN Á LANDSSKRIVSTOVUNI.....	3
1.2 LÖGFRØÐILIGI RÁÐGEVIN Í LANDSSTÝRINU.....	4
2. VIÐMERKINGAR TIL FÍGGJARMÁLASTÝRIÐ.....	6
2.1 GJALDSTOVAN	6
3. VIÐMERKINGAR TIL VINNUMÁLASTÝRIÐ.....	21
3.1 TELEFONVERKIÐ	21
3.2 MENNINGARSTOVAN.....	23
3.3 LANDSVERKFRØÐINGURIN	24
4. VIÐMERKINGAR TIL MENTAMÁLASTÝRIÐ.....	27
4.1 LANDSSKÚLAFYRISITINGIN	27

1. Viðmerkingar til Lögmannsskrivstovuna

1.1 Lónar- og Starvsfólkadeildin á Landsskrivstovuni

Undirgrundin - oljufyrisingin

Eg heitti á forstjóran um enn einaferð at umhugsað um tað er skilagott at koyra oljumál/undirgrundsmál í vinnudeildina í hvussu so er fyribils. Málsøkið er, sum er hjá lögmanni. Arbeiðið við nýggjari undirgrundslóg, modellloyvi og treytum fyrir 1. útbjóðingarumfari verður ikki klárt 1. august 1996. Í grannalondum okkara hevur hetta mál ligið í uttanríkisráðnum til gongd er komið á útbjóðingina og olja er funnin. Í Grønlandi liggur málið já landsstýrisformanninum. Eisini er málið tætt knýtt at spurninginum um markið við GB.

Súsanna Danielsen

Lónar- og Starvsfólkadeildin

1.2 Lögfrödiliði ráðgevin í landsstýrinum

Undirritaði er biðin um viðmerkingar skjótast gjørligt við atliti til, at uppskotið skal prentast 15/3-1996. Skotbráið er stutt, tí aðrar uppgávur taka mína tíð næstu dagarnar, men skal vera roynt at koma við nøkrum fáum viðmerkingum, tí meira eru ikki umstöður til. Í hesum sambandi undrist eg yvir, at ongin fundur verður afturat vísandi til, at eg á seinasta fundi spurdi um fleiri fundir blivu. Mær var svarað av Finn Norman Christensen, at ein fundur bleiv afturat áðrenn endaliga uppskot stjórans varð skrivað.

Alment

Tað sýnist sum um, at lögmannsskrivstovan sum útgangspunkt verður skipað í 3 fakdeildir - 1) Lógardeild, 2) Starvsfólkadeild og 3) Samskipanardeild. 1) og 2) hava sum náttúrligt er fakligar samskipanaruppgávur móttvegis aðalstýrinum. Yvirornaða almenna samskipanin úteftir m.a. móttvegis aðalstýrinum taka forstjórin og lögmansritari (fulltrúi ?) sær av. Tó at tað sýnist at hetta skal verða partur - helst tyngri parturin - av samskipanardeildini heldur enn, at henda deild burturav bleiv uttanlandssamskiftisdeild landsstýrisins.

Sjónarmið mítt - og tað hjá øðrum við - var, at tað almenna samskipanararbeiðið, sum eftir mínari meting er stápsfunktión, hoyrir forstjóranum og lögmansritaranum til sum sjálv-støðug uppgáva. Kunningarparturin hevði eisini helst hóskað best sum knýttur at forstjóranum, og samstundis sum hann (kunningarparturin) eftir fyriskipan forstjórans veitti teimum 3 fakdeildunum (Starvsfólk-, lógar- og uttan-landsdeildirnar) tænastu.

Sum uppskotið er orðað, verður uttanlandsarbeiðið fakliga og skipanarliga forfjónað, og ógreitt verður, hvussu ábyrgd og dagliga arbeiðið skal býtast.

Uppreksanin á s. 6 (3.2) er uttan raðfesting eftir tyngd, og sýnist teksturin at "antyda", at ES, EFTA, WTO, ST (nevnt 2 ferðir) fyllir lítið.

Við atliti til hetta og til, at tað í uppskoti viðvíkjandi vinnumálastýrinum er nevnt, at "handilsmál" fer hagar er umráðandi at fáa avgjört, um "handilsmál" umfata okkara handilsavtalur við ES og EFTA og konventiónirnar viðvíkjandi WTO ella um tað útlukkandi (helst) er talan um handil innanlanda (loyvir og lóggáva hesum viðvíkjandi v.m.).

Niðurstøða míni er framvegis, at um "uttanlandsarbeiði" skal rökjast fakliga forsvar-ligt, so eigur tað eins og starvsfólkamál og lógarmál at vera fyrir seg, og at meginparturin av 3.1 á s. 6 verður flutt til eina yvirordnaða stápsfunktión. Hetta eisini fyrir at hetta týdningarmikla økið

verður røkt fakliga forsvarligt og í rættari skipanarligari rammu.

Viðmerkingin ovast á s. 7 um norðurlandamál avklárar ikki greitt skipanarligu stöðu tess.

3.3 á s. 7 hoyrir helst heima í uttanlandsdeildini og/ella eini stápsfunktión hjá forstjóranum.

3.4 á s. 7 eigur sum fyrrnevnt at verða lagt til forstjóran sum stápsfunktión.

Orðingin av 5 á s. 8 talar eisini fyri, at lögmansritarin er skipaður sum stápsfunktión hjá forstjóranum.

Hetta ber tíverri brá av hjartasuffi skrivað í skundi, tí gjøllari viðgerð er neyðug.

Tommy Petersen
løgfrøðiligur ráðgevi

2. Viðmerkingar til Fíggjarmálastýrið

2.1 Gjaldstovan

Viðmerkingar til FNC-bygnaðin

Leif Abrahamsen

20. januar 1996

Inngangur

Á fundi 8. januar 1996 fekk gjaldstovan til uppgávu at greiða frá ymsum viðurskiftum í sambandi við eina skitsu, sum Finn Norman Christiansen (stytt FNC), forstjóri hevur lagt fram. Bygnaðurin verður í tí fylgjandi nevndur FNC-bygnaðurin. Sum eg segði fleiri ferðir á fundinum 8. januar, so eri eg ikki heilt greiður yvir, hvat tað er sum, sum eg skal viðgera, men eg fari eftir fórimuni at svara uppgávuni soleiðis, sum eg havi fatað hana.

Tað er einki dulsmál, at eg eri sera ósamdur við arbeiðshátt og framlagdu loysnina. Tó taki eg fult undir við teimum tonkum, sum Finn Norman Christiansen, forstjóri, hevur lagt fram í sambandi við orðing av einum nýggjum starvsfólkapolitikki innan tað almenna. Eg eri vísur í, at tað er á tí starvsfólkapolitiska økinum, teir störstu vinningarnir liggja, um hugsað verður um broytingar.

Tað, at eg ikki fakliga eri samdur við FNC-bygnaðinum, skal ikki skiljast so, at eg ikki dugi at siggja ein tørv fyrir bygnaðarbroytingum. Eg haldi, at vit eiga at steðga upp, orða ein greiðan arbeiðssetning, sum er veruligur, gera tað neyðuga útgreiningararbeiðið, arbeiða við eini loysn, sum er haldbar og tilrættaleggja eina gjøgnumførslu og lata projektið taka ta tíð, sum eitt projekt av hesum slag tekur - eftir mínum tykki minst 2 ár. Miseydnaðast gjøgnumførslan, t.e. at bygnaðurin ikki kemur at virka, sum landsstýrið hevði hugsað sær, so kann ein rokna við, at tað gongur long tíð, áðrenn farið verður í gongd við eitt "projekt" sum hetta.

Vert er eisini at hava í huga, at í løtuni henda nógvar broytingar innan fyrisitingina. Tað eru teir somu persónarnir, sum ganga aftur næstan allastaðni, so ansast má eftir, at bygnaðarbroytingarnar ikki koma at leggja ein doyvara á tað tilgongd, sum er í dag.

Leif Abrahamsen

FNC-Bygnaðar-projektið

FNC-bygnaður - Loysn

Eg skal í tí fylgjandi greiða frá loysnini, sum eg nú einaferð havi skilt hana.:

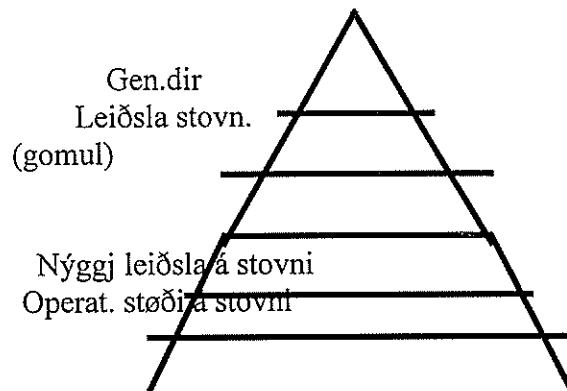
6 nýggj direktorat verða upprættað. Direktoratini hava fingið heitið generaldirektorat. Samstundis við at nýggju generaldirektoratini verða skipað, so verða verandi deildir ("departement") í landsstýrinum niðurlagdar.

Á einum pappíri, sum var flýggjað út á fundinum 8. januar 1996, vórðu nakrir stovnar nevndir, sum koma at vera integreraðir við generaldirektoratið fyrir figgjarmál. Tær týdningarmestu eindirnar í hesum generaldirektorati vera Toll- og Skattstovan, Landsfólkayvirlitið, Húsalánsgrunnurin, Føroya Gjaldstova, Fíggjar- og Búskapardeildin, Hagstova Føroya og Landsbankin.

Sjálv generaldirektoratið verður so sett saman við, at tann strategiske- (analytiski) og taktiski parturin av teimum omanfyrinevndu stovnunum verður skorðin (FNC nýtti orðið orðið snit. Á FR merkir hugtakið skurður) av og fluttur til generaldirektoratið. Tann strategiska / taktiska eindin, sum er stovnsleiðslan, verður flutt undir yvirorðnaða leiðslu av einum "generaldirektøri". Hóast leiðslan á stovninum verður skorðin burtur og flutt aðrastaðni, so skulu hesar ymsu leiðslurnar framhaldandi hava yvirorðnaðar leiðsluuppgávur á stovnununum, sum tær koma frá. Stovnshugtakið og tann autonomiur stovnarnir hava, dettur burtur.

Mynd: Yvirlit yvir FNC-bygnaðin - 2 nýgg lög eru í bygnaðinum (lag 1 og 3) í mun til í dag.

1. Nýtt
2. Gamla leiðslan verður fjarstøðuleiðsla
3. Nýggj daglig leiðsla
4. Óbroytt

Sum myndin omanfyri vísir, so merkir loysnin, at vit fáa tvey lög av avgerðartakarum afturat í skipanina. "Generaldirektørin" og tey, sum skulu hava tað operationella støði at virka í dagligdegnum, orsaka av fráveru av tí strategisku og taktisku leiðsluni, sum í veruleikanum í nógum fórum hevur leiklutin av at vera operationell leiðsla. Tað, at vit fáa eitt nýtt lag, tað, sum í myndini hevur nr. 3, vil uttan iva verða nakað, sum fer at verða tjakast um, men hóast

tað formliga ikki verður góðkent, so vil lagið verða evnað í tí óformliga bygnaðinum¹.

Í einum skrivi frá 13.12.96 eru uppgávur nevndar, sum generaldirektoratið skal taka sær av nevndar. Talan er um 3. pappír - einki síðutal er!

Yvirlit yvir uppgávur (funkur) hjá generaldirektoratinum.

1. Ráðgeving
2. Yvirorðnað faklig ætling og at gera konsekvensútrokningar
3. At gera vegleiðingar, rundskriv um fakligar og lögfræðisligar spurningar til stovnar, borgarar og virkir
4. Regulering / eftirlit
5. Viðurskifti við undirliggjandi stovnar og ráð
6. Ígongdsetan, stýring og uppfylging av menningar- og aktivitetuppgávum
7. Altjóða uppgávur og sambond
8. Umsiting, herundir fíggjarætlan og starvsfólkaábyrgd, EDV, trygd, rakstur, kunning v.m.
9. Kærustovnar

Tíðarætlan

Sambært tíðarætlanini, so skal eitt uppskot leggjast fyri politikkarnar til góðkenningar. Síðan verður arbeitt skjótt víðari fyri at skapa fyrirtreytir fyri, at generaldirektoratini kunnu verða skipað í juni í ár. Generaldirektørarnir skulu so arbeiða víðari og menna bygnaðin innanfyri nýggju rammurnar, sum eru settar upp av FNC. Tvs. at tað stóra og krevjandi arbeiðið at gjøgnumföra bygnaðin verður uppgávan hjá generaldirektörinum.

Juni 1996 verður nýggjur forstjóri settur.

Formlig viðurskifti í sambandi við FNC-projektið

Higartil hevur leiklutarin hjá gjaldstovuni verið at luttikið á:

Stórum felagsfundi á Hotel Hafnia 20. november kl. 10.00 har tankarnir og grundgevingarnar aftanfyri FNC-bygnaðin vórðu lagdar fram.

Fundi úti í landsstýrinum 8. januar 1996

Gjaldstovan hevur higartil skriva:

Gjaldstovu-profilur (FGJ 1. november 1995). Gjaldstovan hevur ikki fingið respons upp á hetta uppritið.

¹ Við hugtakið óformligur bygnaður verður hugsað um tað í DK verður kallað uformell organisation .

Viðmerkingar til loysnina / skitsuna hjá FNC

Um arbeiðshátt

Tá farið verður undir eitt arbeiði sum : “Bygnaðarbroytingar innan almennu fyrisitingina”, so er ein “rættur” arbeiðsháttur (metodikkur) fyritreytin fyrir at hetta skal eydnast. Tað skal ikki her grundgevast fyrir tí rættasta arbeiðsháttinum - hesin finst neyvan, men í øllum fórum kann ein læra av, hvørji viðurskifti skulu vera í lagi, og hvørjar feilir ein ikki eigur at gera. Tí verður tann fyrsti liður í viðmerkingunum í hesi viðgerð ein gjøgnumgongd av arbeiðsháttinum.

Projektformulering

Tað hevði verið náttúrligt at skipað arbeiðið sum eitt projekt. Tað er nóg skrivað um, hvussu eitt projekt sum hetta frá byrjanini eigur at vera tikið upp. Í projektformuleringini kundi verið staðfest: Frágreiðing av uppgávuni, bakgrund, aktualitetur og karakterur, arbeiðssetningur, avmarking av uppgávuni, fyritreytir fyrir, hvussu ein er komin til præsenteraðu trupulleikarnar, hugskotið aftanfyri projektið og fyritreytir fyrir hugskotinum, høvuðsmálsetningar, partsmálsetningar, successfyritreytir, ein útgreining av, hvønn projektið fevnir um, hvørjar skipanir formligar og tøkniligar projektið nemur, eina neyva manning av projektinum, strategi fyrir, hvussu projektið verður gjøgnumfört, hvussu projektið verður greinað sundur í partsprojekt, projektætlan í tættum, krøv til avgerðargrundarlag, projektgóðkenning osv. osv.²

Einki er framlagt enn, sum líkist eini projektformulering!

Hvørjir eru luttakararnir í projektinum

Hetta er enn ógreitt. Arkið yvir luttakarar, sum var útflyggjað á fundinum 8. januar 1996, hevði onga dagfesting og var ófullfiggjað. T.d. var onkur stovnur ikki nevndur t.d. F&B-deildin, onkur stovnur hevði skeiwt heiti t.d. kommununevndin, og onkur var komin heilt skeiwt fyrir, t.d. Tryggingarsambandið. Okkurt hevði einki við stovn at gera t.d. tollkærunevnd, og okkurt er heilt misskilt, t.d. vóru internir grunnar (her liggur t.d. Útbúgvingsargrunnurin) nevndir sum partur av generaldirektoratinum. Eitt keðiligt útgangsstöði fyrir eitt so stórt arbeiði sum hetta, har tilmæli til politikkarnar longu skal vera liðugt fyrst í mars.

Samanskriwing av tí, ið higartil er skrivað

Tað eru fleiri projekt, sum hava viðgjort almenna bygnaðin. Eg kenni ikki alt, sum er skrivað, men eg kann nevna útgreiningar, sum eru gjørdar í sambandi við sjúkrahúsbygnaðin, bygnaðarprojektið á Landsskúlafyrisitingini, analysur, sum eru gjørdar á gjaldstovuni, analysan í sambandi við T&S-samanleggingina, Bisballe rapportirnar og Føroya eksport match³.

2 Sí t.d. Hans Mikkelsen og Jens O. Riis "Grundbog i Projektledelse" Promet 1985

3 Føroya export match, red. Signar P. Heinesen (red.) juli 1994

Nakrar av útgreiningunum eru specifíkkar, meðan aðrar eru meira almennar. Útgreiningarnar áttu at verið samanskriðar, og tað víðari arbeiðið átti í nögv stærri mun at tikið útgangsstöði í hesum útgreiningum.

Núverandi bygnaður (Bisballe)

Ein afturvendandi grundgeving hjá FNC hevur verið, at núverandi bygnaður ikki virkar, og tað liggur í luftini, at her serliga er talan um umsitingina út í Tinganesi. Núverandi bygnaður er gjørdur eftir einum myndli, sum Jens Bisballe Planlægning saman við umsitingini í Tinganesi gjørdi einaferð síðst í 80-unum.

Í staðin fyrri at leggja eina ætlan fyrir gjøgnumførslu av Bisballe-bygnaðinum og seta tilfeingi av til hetta, so var bygnaðurin eftir mínum tykki meira ella minni hálvjhjartaður trýstur ígjøgnum.

Teir fyrstu spurningarnir, sum áttu at verið settir, eru:

- Hví virkar núverandi bygnaður ikki?
- Hvørjir feilir vórðu gjørdir tā, og hvat átti at verið gjört, so vit ikki detta í somu grøv enn einaferð enn?
- Kunnu partar av Bisballe-uppskotinum framhaldandi nýtast, og kunnu smærri tillagigar gerast í Bisballe-uppskotinum?

Orðing av arbeiðssetningi

Arbeiðssetningurin (problemformuleringen), sum arbeitt verður við, er ógreiður. Teir trupulleikar, sum eru grundarlagi undir FNC-bygnaðinum, eru ikki teir somu, sum t.d. gjaldstovan upplivir í dagligdegnum. Sum gjaldstovan nevndi á fundinum á Hafnia 20 november 1995, so upplivir gjaldstovan trupulleikar, sum vantandi serkunnleiki, vantandi formaliseringar, vantandi EDV-høpi og ein tørv at gera regluapparatið einfaldari.

Ein treyt fyrri, at eitt arbeiði sum hetta skal eydnast væl, er, at tey flestu ásanna - í øllum fórum lyklapersónarnir í umsitingini - sama katalogið av trupulleikum⁴.

Somuleiðis átti arbeiðssetningurin, sum landsstýrið hevur givið FNC, at verið útflyggjaður í sambandi við projektið.

Metoda (arbeiðsháttur)

Sambært FNC, so er ein av hansara uppgávum at merkja vøllin (seta hegnpelar, sum hann sjálvur orðar seg). Tað er óhugsandi, at gjørt verður nakað upp á tvørs av generaldirektoratunum tey fyrstu 5 árini t.d. við atliti til dubulfunkur, integrátiós- og kommunikationsuppgávur.

Høvuðsorsøkin til henda pástand er, at trupulleikarnir og uppgávurnar í at stovnsseta generaldirektorið vera ivaleyst stórar og tiðarkrevjandi nögv ár fram.

Ein annar trupulleiki er, at FNC, sum er faðirin at loysnini, fer aftur til Danmarkar, tá ið tað veruliga arbeiðið byrjar nevniliga, tá ið gjøgnumførslan av bygnaðinum skal fara fram juni 1996 at rokna.

Tann vanligi loysningsmyndilin inniheldur hesar tættir:

- 1) Ásannan av trupulleika

⁴ Den tredje vej, Torpe og Kobayashi, TUC-forlag, Kbh, 1977

- 2) Útgreining av trupulleikum v.m.
- 3) Möguleikar fyrir loysnum
- 4) Val av loysn
- 5) Arbeiði við loysn
- 6) Íverksetan

Möguleiki er fyrir at fara aftur til tey ymsu punktini eftir tørvi.

Sum undirritaði fatar arbeiðið hjá FNC, so eru tættirnir 1 og 5 partsvís viðgjördir, meðan 2-4 og 6 ikki eru viðgjördir.

Projektleiðsla

Orð sum konga og greivadømir eru nýtt í sambandi við teir ymsu stovnarnar. At seta tingini upp soleiðis, at alt snýr seg um, hvort ein er bangin fyrir sínum greiva- ella kongadømi (eg veit ikki hvat slag av stovni gjaldstovan er!) er eftir mínum tykki fjákut. At fólk fóla ábyrgd fyrir tí, tey eru sett til, kann eisini tulkast positivt og eigur at brúkast positivt.
Vandi er fyrir, at sovorðin úttalilsir kunnu oyðileggja nógv í einum projektarbeiði sum hesum.

Um skipan av projektinum

Projektið varð præsenterað á Hotel Hafnia 20. november 1996. Komin vórðu eini 50-100 fólk saman at lurta og síggja. Ein av pástandunum var, at almenni sektorurin í dag er myndaður av ov nögvum og ov smáum eindum. Tað kundi verið áhugavert at allýst hetta hugtak, tí á fundinum vórðu umboð fyrir "Filmseftirlitið", sum ikki hevur eitt fulltiðarsett fólk - onkur segði 2 umboð, samstundis sum t.d. T&S-stovan, ið hevur eini 140 fólk sett í starv. høvdu eisini 2 umboð.

Vanligt er at ankra eitt so tungt projekt sum hetta við at manna projektið við leiðarum í verandi skipan í t.d. ein styringarbólk. Fleiri orsókir eru til hetta t.d. at hesir kenna bygnað og skipanir, at hesir kunnu loysa trupulleikar, tá teir standast, at tað verður storri megi at innföra bygnaðin, at successin av projektinum er treytað av eini góðkenning frá hesum osv.
FNC-projektið hevur ongan stýringarbólk!

Um hugtök, sum verða brúkt

Hvat merkja hesi ávísu tingini. T.d. verða hugtök sum skitsur, bygnarbroytingar, uppskot, tankar, rammur at arbeiða innanfyri, at krita banan upp, at skapa fyrirtreytir fyrir viðari loysnum, at seta hegnpelar upp, at stovnsseta generaldirektorat osv. brúkt. Óll hesi hugtök grugga uppgávuna. Tað hevði verið rætt at allýst heilt neyvt, hvat vit tosa um. Um ein skurðlækni undir eini hjartaskurðviðgerð ikki nýtti greið hugtök og gav greið boð frá sær, so vildi sjúklingurin uttan iva doyð.

Í tilfarinum, sum var lagt fram á Hotel Hafnia 20. november 1996 kl. 10.00, síða 2 verður tosað um høvuðstrupulleikar. Um hugt verður nærrí eftir tilfarinum, so eru nögvir av trupulleikunum symptomir!

Á síðu 4 í sama tilfari verður tosað um málsetningar. Einki av hesum punktum uppfyllir krøv,

sum verða sett til málsetningar í vanligum týdningi. Áðrenn ein kann tosa um mál, so skulu hesi t.d. vera tíðaravmarkað, málbar, verulig og ikki vera í andsøgn í mun til hvønn annan. Tað nærmasta hetta líkist málum, er tað á enskum verður kallað “objectives”. Eitt hugskot kundi verið at kalla hesi viðurskifti krittiskar faktorar ella success faktorar, men heldur ikki hetta vildi við verandi orðing verið rætt.

Soleiðis kundi ein hildið fram. Skal arbeiðið vera fakliga rætt, so er tað ógvuliga týdningarmikið, at hugtökini verða nýtt røtt, og at luttakarnir hava somu fatan av, hvat tosað verður um.

Ein endalig viðmerking til arbeiðsháttin í FNC-projektinum við atliti til tær royndir gjaldstovan hevur í projektarbeiði:

Gjaldstovan hevur nú í tveimum umfórum brúkt konsulentar, sum eru komnir uttanífrá.

DEMM-projektið: 1994 byrjaði FGJ eitt samarbeidið við Kommunudata og ELK, har tað snúi seg um at innföra stóru debitorkipanina hjá KD í eitt feroyskt høpi. Kommunudata hava óalment ásannað, at integratiós-evnini og støðið hjá feroysku umsitingini - bæði funktionelt, formligt og umsitingarligt er nögv hægri, enn teir høvdu roknað við.

Fíggjarstýringarprojektið: Ultimo september byrjaði Mentor og Ernst&Young eina detailútgreining av Nýggju Fíggjarstýringini, sum bygdi upp á eina kravfesting upp á einar 200 síður, sum FGJ hevur gjört. Mentor roknaði við, at detailanalysan kundi klárast upp á einar 21 dagar effektivt arbeiði. Gjaldstovan ávaraði ímóti hesum, og tað hevur eisini víst seg, at gjaldstovan fekk rætt. Útgreiningin verður ikki liðug fyrr enn um miðan februar í ár.

Við hesum verður ikki sagt, at útlendsku serfrøðingarnir ikki duga sína uppgávu. Heldur tvørturímóti. Skipanir og fólk ið hava verið í serklassa. Trupulleikin er bara, at eingin av hesum fólkum hevði roknað við, at nögv av viðurskiftunum eru so integreraði, sum tey eru, at markamótini krevja so stóra útgreining, at skipanirnar virka sum tær gera (her serliga skattaskipanin v.m.), at nögv virkar so væl og effektivt, eins og onnur viðurskifti als ikki virka, og at vit hava skipað okkara umsiting, sum vit hava gjört. Tann feroyska mentanin og uppfatanin av, hvussu vit eiga at skipa okkum, hevur í longdini víst seg at vera eitt týdningarmikið moment. Nevnast kann, at hesi fólk hava ásannað, at tað verða sett stór krøv til loysnir, hóast feroyingar í fyrstu syftu ikki altið hava so nögv upp á hjarta!

Skal undirritaði samanbera hesa uppgávuna við tað, vit hava lært av teimum projektunum, sum vit koyra í lötuni, so er hetta projektið nögva ferðir storri, fevnir nögv breiðari, fer at krevja nögva ferðir meira tíð, fer at krevja nögva ferðir meira implementeringsorku, fer at krevja nögva ferðir meira av lyklapersónum, fer at krevja nögva ferðir fleiri broytingar, útbúgving osv. Hóast hetta so eru projektformuleringarnar, tørvsuppgerðirnar og útgreiningarnar ikki gjørdar!

Undirritaði fer tí at ávara ímóti at fara viðari, heldur steðga á og fáa ta orku til vegar, sum skal gera neyðugu útgreiningarnar. Verður tað grundleggjandi arbeiðið ikki gjört, er vandi fyri, at alt verður eitt kaos, og at möguleikarnir vit hava nú, broytingarviljin er so stórur - bæði politiskt og umsitingarligt - gleppa okkum av hondum í nögv ár, tí motivatiónin og orkan verður ikki til staðar enn einaferð at fara undir eina uppgávu sum hesa.

Almennar viðmerkingar til loysnina

Niðanfyri verða viðgjörd heilt stutt nökur evni:

FNC-bygnaðurin og trupulleikar

Arbeiðið higartil hevur verið ógvuliga yvirorðnað, og loysnin er ikki grundað á nakra útgreining. Spurningurin er tí, um vit við nýggja bygnaðinum yvirhøvir loysa teir trupulleikarnar, sum eru veruligu teir trupulleikarnir.

Hyggur ein eftir, hvussu tey 6 generaldirektoratini eru samansett, so virkar tað rættiliga tilvildarligt, hvussu komið er fram til hetta talið. Hví ikki 3 ella 13 generaldirektorat?

Bygnaðurin - fleiri leiðarar, dýrari, meira ógyrðin og

Bygnaðurin, sum er lagdur fram, skapar eitt enn djúpari hierarki. Leiðslurnar, sum sita í dag arbeiða eisini við operationellum spurningum, og tí er neyðugt, tá ið leiðslan verður skorðin av og fysiskt flutt aðrastaðni, at seta eina dagliga leiðslu í staðin, sum hevur dagligu ábyrgdina á sjálvum "stovninum". Harumfram verður ein direktørur settur omanfyri teir leiðarnar, sum eru í dag. Dagligu leiðslurnar, sum verða eftir á stovnинum koma eftirhondini, sum tað vísir seg, at FNC-bygnaðurin ikki kann bera eina tilíka loysn, at meira ella minni mun at hava sama leiklut, sum leiðslurnar á direktoratunum hava í dag. Við hesum verður lítið vunnið!

Við hesum bygnaði nakrast vit av røttum tí, sum Henry Mintzberg⁵ kallar maskinbureaukrati. Sereyðkennini fyrir maskinbureaukrati eru procedurumessugt tungir bygnaðir, langir kommunikátiósvegir, stórur tørvur fyrir samskipan og stór eftirlitsskipan osv. Tað, sum er tann stærsti vansin við einum tilíkum bureaukratii er, at tað er ógvuliga torfört at tillaga eitt maskinbureaukrati í mun til um eitt skjótt broytilegt umhvørvi. Louis Printz⁶ hevur einaferð sagt, at kemur maskinburukratiið út fyrir ein stórra turbolensi enn 3-4 í einum linierum skala til 10, so er hugskotið við tí maskinbureaukratiska bygnaðinum burtur.

Bygnaðurin verður sjálvsagt dýrari, tí bygnaðurin hevur fleiri leiðarar og er ógvulig ógyrðin.

FNC-bygnaðurin - enn meira rock-wool

Tá ið Jan Carlzon broytti SAS-bygnaðin fyrst í 80-unum, beindi hann "rock-woolið" í SAS-bygnaðinum burtur, so at informátiúnar lættari og utan stórvegis "bias" kundu ferðast frá operationellum upp til strategiskt/politiskt støði. Í aðrari merking var hetta, at flyta millumleiðarar til uppgávur við stórra meinинг, at flyta uppgávur frá taktiskum til operationelt støði og at skapa eitt stórra ásannan av forrætningsvirðinum millum medarbeiðararnar. Hann vendi pyramiduna á høvdið! Hesin formur er vorðin enn meira aktuellur hesi seinastu árin, nú nýggj tøkni hevur havt innrás á hvørji skrivstovu. Tørvurin er minni og minni fyrir samskiping, tí medarbeiðararnir hava atgongd til so at siga allar neyðugar informátiúnir. Öll menning gongur sostatt fram ímóti flóetum pyramidum við stórar miðfiring, við vælútbúnum fólk, við væl allýstum uppgávum, við væl allýstum tvørfakligum strukturum. Tað, sum lagt verður upp til her, er beint tað óvugta!

5 Structures in fives.

6 Louiz Printz er professari við Handils Háskúlan í Árhús

Broyttar starvstreytir viðførir ónøgd millum fleiri leiðarar

Fyritreytirnar, sum núverandi leiðarar eru settir eftir, verða broyttar undir FNC-bygnaðinum og fara uttan iva at skapa stóra ónøgd millum nógvar av leiðarunum, tí arbeiðsumstøðurnar fyrir fleiri verður verri. Hetta vildi í einum stórri landi enn Føroyum ikki verið so stórur trupulleiki, tí hesir kundu verið útskiftir, um teir ikki vórðu nøgdir við broyttu arbeiðsumstøðurnar, men havt eigur at vera í huga, at fólk við leiðararoynnum og við royndum innan almenna umsiting ikki eru í so stórum tali í Føroyum, og tað skuldi helst verið so, at tað vera føroyingar, sum í framtíðini koma at vera leiðarar í okkara egnu umsiting.

Verandi stovnsleiðarar skulu um stutta tíð fjarstýra stovni teirra, sum ALLÍKAVÆL ikki verður stovnur, undir leiðslu av einum nýggjum generaldirektøri. Ongar leiðsluskipanir eru uppbygdar til hetta. Ein vælvirkandi leiðsluskipan tekur ár at uppbyggja. Umframt at hava ábyrgdina av stovninum, sum ikki verður stovnur, so skal stovnsleiðarin, sum ikki er stovnsleiðari, loysa uppgávur fyrir generaldirektørin. Skjótt vil "stovnsleiðarin" einsini merkja, at hann missir sambandi við tann partin, sum hann er skorðin frá. Vandi er fyrir, at lyklapersónar fara í onnur størv, at persónar eru ómotiveraðir og ónøgdir osv.

Undirmeting av gjøgnumførsluni (implementeringini) av bygnaðinum

Burtursæð frá, at tann grundleggjandi útgreiningin ikki verður gjørd, so verður gjøgnumførslan undirmett. FNC setir hegnpelarnar útfrá nøkrum ógvuliga yvirorðnaðum formuleringum (gjaldstovan kann ikki identificera seg við teir nógvi av formuleraðu trupulleikunum) av trupulleikum. FNC fer síðan niður aftur til DK juni 1996, og skal generaldirektørurin síðan gera restina av arbeiðinum - gjøgnumførsluna. Væl er hugsandi, at viðkomandi fær nokk at gera at seta seg inn í uppgávuðkið og at leiða og fordeila arbeiðið, so gjøgnumførslan av bygnaðinum ikki kemur longur, enn at nakrir persónar hava flutt skrivstovu og hava fangið verri arbeiðsumstøður. Ein tilík støða kemur at viðföra, at eisini tað, sum í dag virkar fer at virka verri.

Loysnin er eitt paradoks í míni verð, tí tað sum virkar, verður broytt fyrir at fáa tað, sum ikki virkar, til at virka. Hví ikki heldur lata tað, sum virkar virka óbroytt, og styrkja tað, sum ikki virkar, möguliga við hjálp frá tí, sum virkar í dag.

Synergieffekt ein illusión

Gandaorðið í bygnaðarbroytingunum er "synergieffekt". Tankin er, at fólk fysiskt skulu sita saman. Tosað var nógy um synergieffekt í sambandi við apollo-projektini, tá ið talan var um veruliga grundgranskning millum fleiri sergreinir.

Pædagogiskt verður synergieffektin sett upp sum, at 2+2 verður 5. Louis Printz hevur sagt, at organisatiún er 60% mekanikkur og 40% bleyt organisatiún, sum fevnir yvir sergreinir sum org. psykologi., org. sociologi v.m. Um mekanikkurin ikki er upp á pláss og byrjað verður at tilseta ingridiensir sum synergí osv., so er óvist um úrslitið av 2+2 er 5, - tað kann lættliga verða 3 ella minni.

Undirritaði er ikki samdur, tá ið sagt verður, at synergieffektin hevur tann týdning, sum hon verður gjørd til - hon loysir ikki trupulleikarnar, sum miðfyrisingin hevur í dag. Heldur ikki heldur undirritaði, at synergieffektin er eitt mál í sær sjálvum, tá ið talan er um eina almenna fyrising! Synergieffektin er ein hjáframleiðsla, sum ein kann kjúkla um, rökja og royna at stýra, og hon kann bøta um úrslitið, men so ikki meira. Hugtakið skal ikki blandast saman við

úrslitnum av, at ein uppgávuloysn mekaniskt er væl samskipað. Eg haldi, at fóroyksa umsitingin kann betrast nogy við eini nogy betri samskipan, og tí er hetta ein liður í loysnini, sum eg havi víst á í síðsta parti.

Tað ljóðar eisini eitt sindur paradoksalt, tá ið tosað verður um WFM (work-flow-management), pappírleysar skrivstovur, mail, felagsskráir, felags journal, at tað er fysiskur tørvur á, at fólk dagliga skulu síggja hvønn annan. Fjarstøðan t.d. millum T&S, FGJ, Landsbankan og landsstýrið er eisini so lítil, at hetta í dag ikki er øðrvísi enn í umsitingum aðrastaðni.

Generalistar cntr. specialistar

Ein trupulleiki er, at akademikarar í fóroyksku umsitingini eftir stuttari tíð verða generalistar. Teir vita eitt sindur um nogy. Fyrityrtirnar er tilstaðar fyri, at generaldirektørurin verður storrri generalistur enn verandi leiðarar. Vandin er, at uppgávuokið verður so stórt, at einasti háttur fyri at vera við er, at viðkomandi arbeiðir politiskt. Hetta skal skiljast á tann hátt, at leiðsluavgerðirnar verða ikki grundaðar á “objektiv dáta”, men heldur á meiningar.

Er alt so ringt hóast alt?

Umsitingin fær ikki so nogy góð orð!

Hertil er at siga, at nögvvar broytingar eru farnar fram seinastu árin. Tá ið ein hugsar um tey risalop, sum umsitingin hevur tikið hesa seinastu tíðina, og samanber hetta við ta menning, sum er farin fram í almennu umsitingunum rundan um okkum, sum hevur havt árhundraðir at koma hartil, tær eru í dag, so er tað í nögvum fórum imponerandi, tað vit eru komin til.

Við atliti til Fíggjar- og Búskapardeildina, so hevur henda deildin klárað seg væl í mun til ta manning, deildin hevur havt. Deildin er í seinastuni styrkt og verður styrkt komandi tíðina. Gjaldstovan hevur altið havt havt nogy samstarv við deildina, bæði tá ið tað snýr seg um tann töknilga og tann formliga partin.

Eitt djúpt maskinbureaukrati gongur út yvir ábyrgdarkensluna

Ábyrgdarkenslan er ógvuliga stór úti á stovnum í dag, og tí er “framleiðslan” hjá medarbeiðarnum stór. Eindirnar eru lítlar, samskiftið óformelt, fjarstøðan frá leiðara til medarbeiðara stutt, so fólk hava kenslu av, at tey eru ein tyðandi liður í skipanini, hvat tey eisini eru. Eitt djúpt hierarki vil oyðileggja hesar fyrimunir.

Viðmerkingar sæð frá gjaldstovuni

Eitt tungt bureakrati (generaldirektorat) gongur út yvir tann broytingarhug, sum er eitt neyðugt sereyðkenni á FGJ

Gjaldstovan er í gongd við eina stóra umlegging við at innföra nýggjar skipanir og at broyta bygnaðin (tíðarskeið 1992-1998). Broytingarnar eru so stórar í mun til starvsfólkatalið, at roynt hevur verið at taka við so nögvvar medarbeiðarar sum gjørligt í tilgongdina. Hetta hevur

verið gjört við at niðurbróta vanliga hierarkiska strukturin. Hetta hevur higartil verið ein success. Bygnaðurin, sum FNC leggur upp til, vil leggja ein doyvara á tann dynamikk, sum er á stovninum í dag.

Louis Printz hevur einaferð sagt, at hansara royndir hava víst, at dynamiskar kreativar fyritøkur, sum verða uppkeyptar av fyritøkum, sum kunnu kallast "maskinbureaukrati" stagnera og fara at líkjast meira og meira móðurfyritøkuni - hetta hóast tær eru fysiskt atskyldar.

Eingin greiður skilnaður millum strategiskt, taktiskt og operationelt stöði

Sum fleiri ferðir nevnt áður, so er skilnaðurin millum strategiskt og operationelt stöði ikki altið so greiður. Heldur ikki á gjaldstovuni. T.d. fæst ein konto ikki at stemma, so kemur tað meir enn so fyri, at tað er leiðslan, sum setur seg niður at stemma av. Stovnurin er hóast alt so lítil, at neyðugt er at trekkja vitan frá öllum bæði horisontalt og vertikalt. FNC kallar leiðarnar fyri supermálsviðgerðar, sum ikki hava tíð at taka sær av tí menniskjaliga partinum, men havast skal í huga, at talan er um eina lítla umsiting.

Viðurskifti, sum eftirlit við "beholdningum", at procedurur verða yvirhildnar t.d. tá ið útgoldið verður, millumroknningar millum skipanir (talan er um 8 EDV-skipanir inni á gjaldstovuni, sum eru integreraðar til 1-2 av hinum skipanunum), ting eru roknað rætt út, viðurskifti í sambandi við pengaforrætningar eru røtt, útrocningar sum krevja fakliga vitan, greiða frá, hvat tað er sum fer fram í sambandi við umleggingarnar, at greiða frá nýggjum uppgávum (dagligt), stakroyndir, at taka endaliga stöðu, tá ið torførar mótrokningar skulu gerast, konteringarsprungar, dagligt arbeiði við landsroknaskapinum - alt hetta eru uppgávur, sum leiðslan á gjaldstovuni eisini tekur sær av. Eitt er vist, at hesar uppgávur verða ikki gjördar í eini fjarstöðu. Heldur ikki verða hesar uppgávur gjördar, um uppgávan verður skipað undir einum generaldirektöri, sum fer at stinga aðrar uppgávur út í kortið. Tá ið talan vanliga er um organisatiónir, sum arbeiða við stórum peninga "beholdningum", so hava leiðslurnar ein stóran autonomi. Í öllum fórum verður ikki eksperimenterað við tilíkum organisatiónum. Heldur ikki, tá ið tað snýr seg um hetta evni, haldi eg, at FNC-bygnaðurin ikki er hóskandi.

Uppgávurnar hjá generaldirektoratinum og uppgávurnar hjá leiðsluni á gjaldstovuni

Á síðu 5 er greinað út, hvørjar uppgávur generaldirektoratið skal hava. Burtursæð frá teimum projektarbeiðum, sum fara fram á gjaldstovuni í dag, so er eitt ávist samanfall millum tær uppgávur, sum leiðslan á gjaldstovan kemur at hava og tær, sum generaldirektoratið skal hava, **men talan er óivað ikki meira enn eini 10-20% - kanska minni.**

Er grundgevingin fyri samanleggingini uppgávusamanfall, so er grundgevingin ikki til í hesum hópi.

Vantandi standardiseringar er ein forðing fyri samskifti

Hetta evni, kundi verið evni til eina heila ritgerð, og tí verður viðgerðin her ógvuliga tilvirldarlig. Ein tann fyrsta fyrirtreytin fyri samskifti og sostatt ein vegur at náa synergieffekt eru felags hugtök, standardisering av dáta, standardisering av procedurum og atgongd til felagsskráir. Alt hetta verður arbeitt við í lötuni. T.d. verður arbeitt við "Landsins

kontoskipan”, sum er ein fyritreyt fyrir, at landsbankin, hagstovan, F&B-deildin og gjaldstovan kunnu samskifta. Somuleiðis er hesin eisini ein fyritreyt fyrir, at gjaldstovan kann samskifta við aðrar stovnar. Endamálið við nýggju figgjarstýringini og tí sum er ein nátúrlig fylgja við innförslu av hesi skipan er, at gjaldstovan m.a. kann vera leverandørur av einum standardiseraðum dátatilfari, sum allir áhugaðir kunnu trekkja út til tað endamál, sum teir / tær hava. Standardiseringar, integráión og felagsdáta skapa nógv minni tørv fyrir koordinering, sum verður ein av uppgávunum hjá generealdirektórinum, tí sampakkur hugskotið aftanfyri arbeiðið hjá gjaldstovuni ikki heilt við hugskotið aftanfyri FNC-bygnaðin

Broytingar eitt mál í sær sjálvum

Gjaldstovan er, sum aðrir stovnar í “branchuni” ein EDV-tungur stovnur. Tí er tað av týdningi at relatera hesi viðurskifti til FNC-bygnaðin. Í EDV-heiminum var í 70- og 80-unum miðið ímóti stórum skræddaraseymaðum fyrisingarligum loysnum, sum ikki toldu eitt turbulent umhvørvi, og sum eisini kravdu nógv viðlikahald. 90-ini hava harafturímóti stillað og koma at stilla nógv storrri krøv til broytingar. Meðan ein tosaði um 10-ára loysnir í 70- og 80-unum, so tosar ein í dag um framtíðarvissaðar loysnir. Liðiligar loysnir, bæði á tøkniligu og á umsitingarligu síðuni, sum kunnu broytast til tann leypandi tørvin, sum umhvørvið setur. Hetta er ein av høvuðsstrategiunum í sambandi við “Nýggju Fíggjarstýringarskipanina”. Tá ið generaldirektoratið fyrir figgjarmál einaferð um nógv ár kemur at virka, tá liggur uppgávutyngegin á gjaldstovuni eina heilt aðrastaðni, enn hon t.d. ger í dag. T.d. kunnu vit hugsa okkum uppgávur í sambandi við oljuvinnuna og eina integráión við posthúsið á økjunum kundatænasta og peningaflytingar, ella hví ikki eina samskipan ella tænastufunktión í sambandi við nýggja kommunubygnaðin?

Enn einaferð: “FNC-bygnaðurin krevjur “stillið”, tá ið vindferðin fer upp um einar 8 m/s, so dettur bygnaðurin frá hvørjum øðrum”.

Er gjaldstovan bert ein nátúrligur integreraður partur av generaldirektoratinum fyrir figgjarmál

Tað, sum sereykennir virksemið hjá gjaldstovuni, er at stovnurin veitir tænastur upp á tvørs av almennu umsitingini:

Tænastur mótvægis kommununum

Tænastur mótvægis stovnum

Tænastur mótvægis øllum deildum í landsstýrinum

Eingin ivi er um, at tann störsti parturin av tænastunum verður veittur undir ábyrgdarøkinum fyrir figgjarmál, men hetta er ikki sum ein samskipaður partur av økinum.

Eru “ov nógvir stovnar” pástandurin orsök til at stovnsseta eitt generaldirektorat, integrera gjaldstovuna og niðurleggja gjaldstovuna sum stovn?

Hyggja vit bert eftir innkrevjingarøkinum, sum er ein partur av gjaldstovuni, og samanbera tað við DK, so hevur FGJ uppgávur, sum í DK eru lagdar út í kommunurnar, T&S-

regiónirnar, hypoteksbankan og aðrar DK-stovnar. Á gjaldstovuni verður alt innkrevjingarøkið koyrt upp á tvørs í somu skrá t.d. málsviðgerð, avtaluskipan, mótrokning, lónareftirhald, áminningar, pantiforrætningar og umsiting av útlendskum krøvum. Eitt hugskot kundi verið, at útbygt hetta økið enn meir, so innkrevjing varð ein funka fyrir allan almenna sektorin. Við stöði í hesum, skilir gjaldstovan ikki, hvussu "ov nògvir stovnar" pástandurin skal skiljast, sum ein brúkiligur arbeiðssetningur.

Verður einsíðugt fokuserað upp á "ov nògvir stovnar pástandin", so verða spurningar sum funktionell integratiún ikki loystir.

Fyrimunur við skipanini í dag við autonomum eindum í mun til mið- / politisku skipanina

Tað eru heilt nògv persónsmál, sum verða viðgjörd av stovnsleiðslunum. Á gjaldstovuni kann vera talan um trupul innkrevjingarmál. Tá ið autonomiurin verður brotin og tær ymsu stovnsleiðslurnar verða ein partur av generaldirektoratinum, so verða öll mál, t.d. skattamál og innkrevjingarmál, eisini pr. def. eitt ábyrgdarøki hjá generaldirektörinum! Á henda hátt verður tað umsitingarliga tvinnað saman við tí politiska.

Generaldirektørurin skal so samstundis, sum hann skal rökja uppgávur fyrir politikarin, taka avgerðir, sum ganga ímóti áhugamálunum hjá tí politiska myndugleikanum. Eitt høpi, sum vit hava roynt at komið burturfrá seinastu árin. Hetta kemur bæði at skapa trupulleikar í tí umsitingarligu og politisku skipanini.

Ikki bert hetta verður ein trupulleiki. Generaldirektørurin kemur eisini at nýta ein stóran part av tíðini at viðgera persónsmál (álikningar- og innkrevjingarmál), sum av nátúrligum orsökum skulu til stöðutakan hjá ovasta umsitingarliga myndugleikanum.

Alternativar loysnir

Loysn

Loysnin, sum her verður viðgjörd snýr seg bert um teir stovnar, sum í FNC-bygnaðinum hoyra til generaldirektoratið fyrir figgjarmál.

1. Tað sum er akutt í dag, verður bött um, nú farið verður yvir til ráðharrastýri. Hetta kundi verið gjört við einum eintýðugt, um ábyrgdarbýti millum teir stovnarnar, sum fyrr eru nevndir. Endamálið við FNC-projektinum kundi verið at fingið hesi viðurskifti upp á pláss.
2. F&B-deildin heldur fram í tí líki, hon koyrir í dag, men fær formligar heimildir at samskipa uppgávur upp á tvørs av stovnum undir figgjarmálaráðharanum. Óformelt ger F&B-deildin hetta í dag. (nú)
3. Gjörd verður ein væl-aetlað útgreining av teimum funkum, sum eru figgjarmál. Henda útgreining gongur upp á tvørs av øllum bygnaðinum. Onnur viðurskifti verða ikki hongd upp í hesa útgreining. (liðug juni 1997).
4. At verandi direktoratsbygnaður ikki verður broyttur, men tillagaður tær broytingar, sum útgreiningarnar vísa tørvur er fyrir. (januar 1998)
5. At stovnssettir verða væl allýstir tørfakligir bygnaðir - einir 3 í tali, har projektleiðarin hefur fulla leiðsluábyrgd og heimild. (mars 1998)

Akutt tillaging av verandi bygnaði

Fleiri ábøtur kunnu gerast upp á núverandi bygnaði, nú farið verður yvir til ráðharrastýri. Tann tíðin, sum FNC verður afturat í Føroyum, hevði verið hóskandi tíð at funnið út av, hvussu vit við minni tillagingum gera ábøtur á verandi bygnaði. Ein tilík loysn kundi verið:

- ein yvirorðnað kortlegging av uppgávum (loystar og ikki loystar)
- ein fastlegging av einum nögv greiðari ábyrgdar og myndugleikabýti
- ein øðrvísið manning av uppgávunum - um tørvur er fyri hesum
- ein meira føstløgd samskiftisskrá við politikarar t.d. rapportir, fundir og uppl.
- eitt meira formaliserað samarbeiði

F&B-deildin óbroytt, men koordineringsheimild

Neyvan nakar er ósamdur í, at nakrar uppgávur kundu verið koordineraðar betur millum stovnarnar - hetta bæði tá ið tosað verður at fáa loyst uppgávur, nýggjar uppgávur útbyggingar t.d. EDV og arbeiði fyri figgjarmálaráðharran. Hetta kann verða gjört, uttan at alt skal setast upp eftir einum enda, men við at geva figgjarstjóranum í landsstýrinum sum uppgávu at koordinera hesi viðurskifti, sum hann partvis ger í dag. Tíðin, til ráðharrastýrið byrjar at virka, kundi so verið nýtt at fastleggja hesi viðurskifti.

T.d. kundi í ávísum fórum innan EDV-øki verið fyrimunur av at koordinera broytingar og útbyggingar.

Fyri tað er ikki sagt, at skapast kunnu faklig umhvørvi. Hetta kundi verið gjort við felags orienterandi fundum, felags fakligum projektum og felags fysiskum kermum.

Útgreining av figgjarmálum við tí endamáli at gera ábøtur á verandi bygnaði

Fyri at útgreiningin skal verða verulig, so skal útgreiningin avmarkast og einki annað enn figgjarmál skal vera tengt upp í útgreiningina.

Útgreining av funkum

Gjørd verður ein útgreining av verandi skipan, har funnið verður út av t.d.

- hvørjar dubult funkur eru
- hvar kann ávis samskipan millum funkur fara fram
- hvørjar funkur skulu niðurleggjast ella hvar skal tænastustøði lækka
- hvørjar funkur eru undirmannaðar, og hvar aðrastaðni frá kann tilførast tilfeingi
- hvørjar funkur skulu styrkjast við atliti til ráðharrastýri
- hvørji vandamál eru í núverandi bygnaði
- liggar funkan nátúrligt har, hon liggar, ella liggar hon betri aðrastaðni

Allýsing av markamótum

Útgreiningin skal kortleggja markamótini millum stovnarnar t.e..

Fáa neyvari lýst, hvør hevur ábyrgdina av hvørjum (somuleiðis heimildirnar)

Skera markamótini til, so at heilar uppgávur ligga á hvørju síðu av stovnum. Tvs. her skal vera talan um at flyta funkur frá einum ábyrgdaröki til annað

Ábøtur á verðandi bygnað

Verandi direktoratsbygnaður skal ikki broyttast. Funkur verða savnaðar, fluttar, broyttar, niðurlagdar, samskipaðar osv. Úrslitið skuldi verið ein nögv meira homogenur og greiður bygnaður. Er spurningurin ov nögvir stovnar t.d. umsitingarstovnar innan skúlaverkið, so skuldu hesir í nögv stórri mun verið samskipaðir við Landsskúlafyrisingina, og ikki sum í FNC-bygnaðinum samskipaðir við landsstýrið.

Permanentir tvørfakligir bygnaðir

FNC-bygnaðurin leggur upp til at skapa ein karm um at fáa loyst tvørgangandi uppgávur, men trupulleikin er bara, at hetta er upp á 90% "bekostning" av tí, sum virkar í dag. Við at stovnsseta varandi projekt, t.d. kundi leiðarin á F&B-deildini havgat heimild at seta hesi projekt, har projektleiðarin hevði formliga heimild at leiða og býta arbeiðið, kundi hesin málsetningur verið náddur. Í FNC-bygnaðinum er ikki nøkur trygd fyri, at tann tvørfakligei struktururin fer at virka. Ein tilík samanseting sum henda virkar, tí hon er væl allýst. Eisini er tað ógvuliga nögv upp til generaldirektörin, sum eftir øllum sannlíkindum verður generalistur, at samskipa øll projektini. Í hesum fórum er fyritreytin ikki, at sami persónurin skal hava yvirlit yvir øllum. Í hesum fórum verður tað projektleiðarin. Tað er týdningarmikið, at ikki ov nögv projekt verða stovnssett.

Svar upp á spurningar settir av FNC

Lægfræðisgrundarlag undir FGJ

Er svara í viðgerð frá 1. november 1995. Hartil er at siga, at gjaldstovan hevur uppgávur sum bókhalds-, útgjalds-, innkrevjingar-, umsitingarmyndugleiki í einum havi av lögum.

Setanarviðurskifti

Partur av hesum er svarað í viðgerð frá 1. november 1995, men landsstýrið liggar inni við øllum upplýsingum, sum skuldu verið neyðugir fyri at lýsa støðuna.

Nevnast kann, at á stovninum eru 4 tænastumenn hvørs viðurskifti verða broytt eftir á eina bygnaðarbroyting.

Viðmerkingar til FNC-uppleggið 19.02.96:

Almennar viðmerkingar.

Í sjálvum pappírinum eru fleiri ógreidleikar og upsettingin er ymisk tvs. at tað er ikki nýttur sami leistur frá stovni til stovn.

Eingin funktionell uppbýting er gjörd. Tvs. at verandi stovnar ganga inn sum deildir funktionelt stórt sæð óbroyttir.

Orðini, sum verða nýtt - ella rættari sagt hugtökini verða ikki altíð nýtt fakliga rætt. Td. hvat er eitt endamál, ábyrgdarøki, høvuðsuppgáva ella politikkur. Onkur kann siga, at hetta er tvætl, men vit kunnu ímynda okkum, um vit blandaðu millum skuld og ogn í roknkapinum, hvørjar fylgjur hetta kundið fíngið.

Niðurstøða míن er, at tað gongur meira og meira týðuliga fram av arbeiðinum, at eingin útgreining og viðgerð av eini tilíkari er farin fram.

Eg havi higartil bæði á fundum og í skrivt borðið fleiri sjónarmið fram, men eg havi kensluna av, at eg higartil ikki havi havt nakra ávirkan á tilgongdina, so eg havi heldur ongar vónir um, at tað henda storvegis broytingar av tí, eg her havi skrivað.

Sagt verður, at arbeitt verður í bólkum. Vit hava verið tvær ferðir til fundar, har fundarluttakararnir hvør sær hava greitt ógvuliga yvirorðnað frá nøkrum sjónarmiðum. Eg reisti spurningin á tí fyrsta fundinum, um vit, ið voru á fundinum skulu skriva uppleggini saman - til hetta fekk eg eitt noktandi svar. Sambært tí, ið eg kenni til at arbeiða í bólkum, so er hetta eitt heilt annað slag av bólkaarbeiði. Dugi ikki rættiliga at skilja, hví hetta hugtakið verður nýtt, tí tað sum fyrigongur á fundinum er meira í formi av diktati enn ein kollektiv tilgongd.

Beinleiðis viðmerkingar:

1. síða:

Yvirskriftin - hvat er hetta fyri eitt pappír

Fíggjarmálastýrið - er orðið stýri eitt hóskiligt orð. Virkar nakað ógjøgnumhugsað.

Eg havi fyrr peika, at hugtökini verða brúkt tilvildarligt (sí partin um nýtslu av hugtökum í áður flýggjaðum tilfari). Longu á forsiðuni gongur galið. “.... bygnaður, uppgávur v.m.” Hvatt er ein bygnaður utan uppgávur? Eg kann ikki hugsa mær ein bygnað, sum ongar uppgávur hefur. Lesið Henry Mintzberg: “Structure in fives” har hann viðgerð hvørji element innganga í “designið av eini organisatiún”.

Síða 2 partur 1:

Fyrsta regla síða 2 - “...endamálið við at leggja **hesar** deildirnar (stovnar v.m.) saman í **hesa**

eindina.” Hvørjir stovnar og hvørja eind?

Alment um hetta mest týdningarmikla petti av øllum ógvuliga ófullfiggjað. Td. standa ongastaðni ábyrgdarökini nevnd. T.d. kundi ein upsetting verið:
Endamál -> ábyrgdaröki -> høvuðsuppgávur -> partsuppgávur.

Onnur regla - at samla ta analytisku og ta fyrisitingarligu orkuna. Er hetta alt. Hvar er markið millum analysu og fyrisiting, er bert talan um analytikarar og fyrisitarar. Hvæt við øðrum serkønum, sum ikki í teirra dagligdegi útgreina viðurskifti?

Sum nevnt undir framlöguni á fundinum, so er stórur tørvur at evna eina beinrakna endamálsorðing Sum hon nú stendur, so er partar av ábyrgdarökinum fyrir gjaldstovuna, hagdeildina og landsbankanum ikki umboðað í orðingini. FNC nevndi á fundinum, at tað ikki skuldi leggjast haft um føturnar á nýggja generaldirektörinum og tí skuldi endamálsorðingen ikki orðast ovtrong. Eg eri ósamdur í hesum sjónarmiði. Jú meira beinrakin og gjøgnumhugsað endamálsorðingen er, jú greiðari verður fyrir allar partar, hvør faktiska uppgávan hjá nýggja direktörinum verður!

Annað petti onnur regla - “..at savna orkuna á einum stað skapar mæguleika fyrir betri at útnytta dáta, sum allar deildirnar arbeiða við.” Eg skal ikki nýta pláss upp á hesa útsøgn, bert staðfesta, at hetta er ein óvanligur hugsunnarháttur í hesum dátatiðum!

Í triðju reglu verður tosað um liðilgleika - rætt er, at tað verður nakað liðiligar, men trupulleikin í dag er, at vit fevna ovtritt, so spurningurin um stórra liðilgleika kann, um vit ikki hugsa okkum væl um, koma at snúgva seg um, at tey “serkønu” skulu fevna enn viðari.

Sagt verður á síðstu reglu, at atgongdin til vitan verður betri. Eg skilji hetta ikki!

Í triðja petti fyrsta regla verður sagt, at stýrið hefur ein forstjóra við 5 deildum undir sær. Hví 5 deildir - hví ikki 3 ella 6?

Í aðru reglu verður tosað um “tung økir” - hvæt verður hugsað um. Hava vit tung øki, so hava vit eisini løtt øki - hvørji øki eru løtt?

4. petti fyrsta regla verður sagt, “....at í fyrsta umfari verða fyrisitingarligu deildirnar í stýrinum....” Spurningur mínn er, nær verður næsta umfar? Verða tað fleiri ella færri deildir eftir næsta umfar? Hvør kemur at stýra hesum umfari og fer næsta umfar fram á sama hátt, sum hetta?

Landsstýrið hefur meldat út, at nú verður farið í gongd við at broyta kommunubygnaðin, sum skal vera ein veruleiki um 2-3 ár. Hesin kemur at hava ávirkan á tey ábyrgdaröki, sum arbeitt verður við í dag. Verður hetta triðja umfar?

Hvar skal motivatiðin og orkan koma frá til øll hesi umførini. Ella verður yvirhøvir orka og motivatið til næsta umfar?

4. petti alment: Hetta heitið Skuldardeildin - hvæt er hetta fyrir eitt hugtak?

5. petti: Tosað verður um, at Hagstovan skal verða ein óheft deild. Hvussu kann ein verða ein partur (deild = partur - kemur av orðinum del) av nøkrum, sum ein ikki er ein partur av allikavæl? Antin er ein partur ella ikki partur!

Samskipan - hvat er hetta?

Síðsta petti. Hví tosa um uppgávur - hví ikki ábyrgdarøki og orða hetta meira præcist? Hvar liggar ábyrgdarøkið bókhald, roknskapur og lénir. Eg hugsi ikki um menning og rakstur av skipanum?

Hví vera bugdettreglur tengdar at skipanum.

Hvar liggar rakstrarperturin og menningarperturin av teimum störstu skipanunum - nevniliga T&S-skipanunum.

Hvar liggar EDV-ábyrgdarøkið? 95% av almennu EDV-uppgávunum eru umboðaðar millum hesar luttakararnar?

Petti B á síðu 3 3. regla stendur knappiliga, at Toll- og Skattdeildin og Roknskapar- og Innkrevjngardeildin hava ábyrgdina av rakstrarpertinum hjá stýrinum. Á fundinum 19. februar greiddi Finn Norman frá, at meint verður við umsitingarlíga partin av stýrinum, og segði hann í sama andadrátti, at bókhalds-, edv- og lónaravgreiðsluuppgávan hjá stýrinum lógu hjá T&S. Eg kann bert siga, at hetta er ótrúligt - ikki tí, at á T&S eru kvalificerað og dugnalig fólk, men tí at hetta vísir tað, sum hevur merkt alt FNC-projektið, "bygnaðurin" verður broyttur utan fyrilit fyri veruleikanum, tí:

Ein centralur liður í Nýggju Fíggjarstýringarskipanini er, at tey ymsu almennu netini verða knýtt saman (hvussu hetta skal fara fram er ikki greitt enn) -eisini netið hjá tí, ið enn eitur Føroya Gjaldstova. Úti á netunum skulu koyra partar av applikatiúnunum av Nýggju Fíggjarstýringarskipanini. Nýggja Fíggjarstýringarskipanin koyrir undir Win95. Gjaldstovan koyrir windows, og hevur sjálv ment netið.

T&S fylgir strategiini hjá peningastovnunum, sum koyra LotusNotes. Óivað eitt eins gott produkt, men ein heilt onnur vitan. Politikkurin hjá T&S hevur eisini verið, at sjálv EDV-uppgávan skal liggja hjá P/F Elektron.

Verður henda uppgáva flutt aðrastaðni, verður gripið álvarsliga inn í Fíggjarstýringarprojektið, so hetta má fáast greiðu á beinanvegin. Hvussu henda uppgávan kann loysast framgongur av upplegginum FNC-bygnaðurin.

Viðvíkjandi hinum báðum uppgávunum lénir og bókhald - gjaldstovan umsitur lénir og hevur landsbókhaldið, so hví koma júst til hesar niðurstøður. Hvørjar útgreiningar byggja hesar støðutakanir á??

Petti C á síðu 3

Skal "Fíggjarmálastýrið" fremja rationaliseringar. Skal stýrið ikki evna kvalificerað avgerðargrundarlag?

Petti 2.1 á síðu 4

Fíggjarstjóri - verður ikki meint við fíggjarmálastýrisstjóri!

1. petti. Stjórin er fakligur ráðgevi. Sum eg skilji á FNC, so skal fakligur ikki standa! Havi eitt sindur torfört at góðtaka ein hierarkiskan bygnað, har tvey tey ovastu lögini hanga saman, sum tey gera - ráðgeving uppeftir. Skal stjórin ikki eisini evna eitt avgerðargrundarlag, so landsstýrismaðurin kann taka eina rætta avgerð? Hetta er ikki tað sama sum eg skilji við

ráðgeving!

2. petti. Hví skal stjórin bert tryggja uppfylging og ikki tryggja at t.d. tingini verða sett í verk.

Partur 2.2 á síðu 4

1. regla - eru hugtökini

- leiðsla,
- rakstraruppgávur
- menning
- ráðgevi

dekkandi fyrir teir nýggju stjórarnar? Lesa vit á síðu 2, so er høvuðsgrundgevingin fyrir samanleggingini analysur. Undarligt at hesar ikki eru ein høvuðsuppgáva hjá onkrum av hesum nýggju stjórnum.

Vanligt, so verður leiðsla allýst við hugtökunum: ætlan, stýring og eftirlit. Í hetta hugtakið inngongur alt, sum er nevnt omanfyri.

Hetta við teimum væl avmarkaðu spurningunum, har deildarstjórin kann venda sær beinleiðis til landsstýrismannin, ljóðar sum tað bert er einvegis -er hetta rætt? Hvati við orðinum samskifta?

Partur 3.2 á síðu 5. Sambært FNC á seinasta fundi, so eru tað uppgávurnar í dag, sum skulu allýsast, og ikki tær, sum eru ynskiligar at loysa. Tí er tað ikki heilt sambært tí, sum er gallandi í dag, sum stendur í petti 3.2, ella hvat? - t.d. budgettanalsur! Sum nevnt á fundinum 19. februar, so eru "aðrar uppgávur" ein samanseting av uppgávum, ábyrgdarökjum og endamálum.

partur 3.3 á síðu 5. Eg eri samdur, at uppgávurnar, sum landsarkitekturin hevur, áttu at verið raðfestar hægri, men hví fær júst hesin parturin so stóra rúmd her - eins nögv og landsbankin (skuldardeildin)?

Partur 3.4 á síðu 6

Verða 3.4 samanborið við part 3.5, so eru hesir heilt ymiskt skipaðir. Hetta er púra høpisleyst og eigur at fáast í rætt lag, so at allir partarnir verða skipaðir eftir sama leisti. T.d. kann nevnast, at tað eisini eru deildir á gjaldstovuni, sum nú er.

Partur 3.5 á síðu 7.

Við at innföra deildarhugtakið í "generaldirektoratinum" kemur at viðföra, nögv stöði av deildum og deildarstjórum.

Tað, sum nevnt verður høvuðsuppgávur og aðrar uppgávur eru ábyrgdaröki!

Partur 3.7.1 á síðu 8.

1. petti 3. regla. ".... framleidd á einum óheftum grundarlag." Ein partur av taltlfari hagstovunnar kemur frá gjaldstovuni, tvs. heft dáta smb. hesi allýsingini av bygnaði. Hvussu

tryggjar hagstovan, at hesi verða avlúsað, so hesi vera óheft? Ella hvussu er við lónnarhagtölum frá T&S?

Eg veit, at hetta er eitt sindur provokerandi ført fram, tí eg við einum ógvuliga góðum vilja skilji eitt sindur av, hvat tann, sum er rithøvundur av hesum pappíri, roynir at siga, men trupulleikin er enn einaferð, at tað er ikki tað, sum stendur!

Hvussu hongur deildin saman við restini av stýrinum, hvørjar funkur, eru felags osv?

3. Viðmerkingar til Vinnumálastýrið

3.1 Telefonverkið

Hervið í stuttum nakrar viðmerkingar til uppskotið til bygnaðarbroytingar (frá 7. mars):

Um allan heim henda í hesum árum stórar broytingar á telesamskiftisókinum, hetta er eisini gallandi í Føroyum. Tøkniliga, viðvíkjandi lóggávu og á marknaðarsíðuni broytast tær fortreytir, sum telefyritökurnar - í Føroyum, TFL - skulu virka undir, so skjótt, at talan er um eina framhaldandi tillaging. Tískil er tað trupult fyri TFL einvist at forhalda seg til fyriliggjandi uppskot til bygnaðarbroytingar.

TFL hevur í "Avgerðargrundarlag fyri nýggja føroyska telelóggávu" (5. november 1995), og eisini í fleiri skrivum síðani tá, víst á hesa menningina, og heitir TFL á fyrisitingina um at hava hetta í huga í sambandi við uppskotið til bygnaðarbroytingar.

Til uppskotið frá 7. mars té hesar ítøkiligu viðmerkingar:

TFL er í dag ein almennur stovnur ríkin út frá handilsligum sjónarmiðum, smb. reglugerðina.

Ad. 3.1 í uppskotinum, 1. Avsnit:

De-facto ella de-jure liberaliseringar á telesamskiftisókinum gera, at TFL alsamt meira má laga seg eftir marknaðinum og tí kappingarumhvørvinum, sum tekur seg upp. Tí má TFL eisini í alsamt storrri mun virka sum ein kommersiel fyritøka á jøvnum føti við aðrar, sum kappast frítt á marknaðinum. Hetta merkir eisini, at hóast forsýningsskyldan og ein yvirordnað infrastrukturell koordinering verða varðveitt, so kann hetta ikki vera fremstu ella einastu stýrandi mekanismurnar, um TFL skal verða lív lagað á framtíðar marknaðinum.

Ad. 3.1 í uppskotinum, 2 Avsnit:

Í tí meira kappingarkenda umhvørvinum á teleókinum, sum liggar fyri framman, hoyra lógar- og regulatingsarbeiði einvist heima í fyrisitingini (landsstýri og løgting). Hinvegin eiga ikki fíggjarkarmar at verða settir upp, sum kunnu virka forðandi fyri ætlanir og strategi telefonverksins. TFL er, sum er, eginfiggjað, og vil mest natúrliga uppá sikt blíva gjört til eitt partafelag, alment, privat ella bæði.

Ad. 3.1 í uppskotinum, 3. Avsnit:

CB kanningar kunnu ikki stýra virkseminum í einari kommersielt riknari fyritøku, men kunnu og eiga sjálvsagt at ávirka í sambandi við størri ætlanir, antin initiativið so er frá fyritøkuni sjálvari ella aðrastaðni frá.

Ad. 3.1 í uppskotinum, 5. Avsnit:

Fíggjarligar analysur í sambandi við einahelst ílögur mugu gerast av fyritøkuni sjálvari.

Ad. 3.1 í uppskotinum, 6. Avsnit:

Yvirordnað planlegging er ring at definara innihaldið av. Ílöguplanlegging er ein partur av einari kommersiellari strategi, sum í einum kappingarumhvørvi ikki kann ella skal stýrast uttanfyri fyritøkuna. Oftani vil talan verða um eina ílöguplanlegging, sum orsakað av kappingini má haldast loynilig. Tó so, er talan um størri ætlanir, sum skulu samskipast ella sum krevja t.d. lántøku, samstarv við aðrar ella líknandi, kann støðan verða ein onnur.

Hesar viðmerkingar benda á at:

TFL kundi fyrr, og í ein ávísan mun í dag, við ymiskum trupulleikum og fyrivarnum síggja seg innplaseraðan í einari samskiftisdeild við teimum lýstu høvuðsuppgávunum og heimildum.

Men, sum víst á í øðrum samanhangum, metir TFL, at í framtíðini, við broyttari lóggávu, einum broyttum kappingarumhvørvi og eini neyðugari tillaging av fyritøkuni sjálvari, so samsvara lýstu uppgávurnar og heimildirnar á samskiftisdeildini ikki við støðu telefonverksins sum ein framyvir meira sjálvstøðug, kappingarfør og kommersielt orienterað fyritøka.

Um telefonverkið so meira hoyrir heima í Vinnumáladeildini, er henda deild ov lítið lýst, til at metingar kunnu gerast um.

Vinarliga

Vegna telefonverkið

Andras Róin
stjóri

3.2 Menningarstovan

Við skrivi, dagfest 7. mars 1996, hevur Forstjóraskrivstovan sent limunum í arbeiðsbólkunum endaligt uppskot um bygnaðarbroytingarnar, ið viðvíkja menningarstovuni. Uppskotið er gjort liðugt eftir tveimum fundum í sonevndu arbeiðsbólkum.

Eeftir mínum tykki hevur eingin verðuligur dialogur verið um bygnaðarbroytingarnar. Á fundunum og í skrivum hava vit hævi at borið okkara viðmerkingar fram, men leisturin, valdi fymilin at skipa landsumsitingina eftir, tykist frammanundan at hava verið givin, og **hann er skeivur**.

At koma við uppskotum til broytingar innan fyri henda givna leist gevur onga meingin. Slíkar smámunaligar broytingar í ætlaðu bygnaðinum eru týdningarleysar. Var tað harafturímóti so, at tað frá byrjan var lagt upp til eitt ábyrgdarfult arbeið um, hvussu eitt Vinnumálastýrið, kanska við ábyrgd fyri öllum hesum stovnum og arbeiðsökjum, ið nú eru umfatað, so ivist eg onga lótu í, at vit saman við Forstjóranum og hansara skjótt vaksandi deild kundu evnað til eitt uppskot, ið veruliga tænti endamálinum - og vr til mesta gagn fyri borgararnar, vinnulívið, fyri evsta umsitingarliga valdið og fyri áhugan og effektivitetin í landsumsitingini.

Sum higartil hevur verið arbeitt, gerst einki. Eftir mínum tykki er leisturin púra skeivur, og verður uppskotið samtyukt í tí líki, tað fyriliggur, fer samlaða feroyska landsumsitingin at virka enn vánaligari enn hon higartil hevur gjört.

Vit fara tí teir komandi dagarnar at senda landsstýrinum eitt annað uppskot um, hvussu eitt Vinnumálastýri kann verða uppbygt. Fyriliggjandi uppskot er, sum í so mongum av teimum frágreiðingunum, ið hava verið nýtt til støðutakan, merkt av manglandi analysu. Í tí uppskoti, sum vit fara at koma við, fara tíverri heldur ikki verða stundir til at gera so gjølligar analysur, sum vit kundu ynskt, men okkara uppskot fer kortini at byggja á vitan á og innlit, og fer tískil at kunna tryggja landsstýrinum bygnaðarbroytingar, ið kunnu gjøgnumførast og kunnu tæna endamálinum við slíkum.

Menningarstovan

Kjartan Kristiansen, stjóri

3.3 Landsverkfroðingurin

Í fundarfrásøgn, dagfest 18/1-96, j.nr. 300-6/95 BáT/nb, verður sagt, at fundarluttakararnir kunnu gera generellar viðmerkingar til bygnaðarbroytingarnar, tí hesi fáu orð:

Tá ið tosað verður um vegasøgu í Føroyum, er farvegurin av teim gott 1000 árunum, fólk búðu her fram til 1904, ikki stórt meira enn nakrar bygdargötur merktar við varðum.

Í 1904 letur ungur norškur verkfrøðingur nevndur Hans Horn - sum var læntur higar av tí norska vegaverkinum - úr hondum álit um vegagerð í Føroyum.

Kom at hugsa um hetta, tá vit nakrir her nú um dagarnar blaðaðu í tilfarinum frá Hans Horn, sum er til skjals á stovninum, og vóru vit, lat meg siga tað milt, "imponeraðir" yvir, hvussu umfatandi, nágreniligt og ikki um at tala væl úr hondum greitt alt tilfarið er. Og hyggja vit at veruleikanum í dag, undrast ein yvir, hvussu nær nógvar av teim loysnum, hann fyrstu ferð festi á blað, eru fylgdar.

Men givið er, hetta kann bara lata seg gera einaferð. Tað ber ikki til at seta søguna aftur til ár 0, og so siga, at nú byrja vit av nýggjum. Havi sjálvur arbeitt her í 21 ár, og ongantíð havi eg hoyrt nakran borið upp á mál, at neyðugt var við eini heildarætlan fyri vegagerð í Føroyum. Heldur hevur verið díkt á at forfylgja málsetninginum um, at allar bygdir - har möguleikin er til staðar -skulu hava vegasamband, og at bøta um tað sum var við teim teknisku möguleikum, sum tíðin gav, og eftir tí økta tørvi, sum samfelagsframburðurin kravdi. Í hesi strembanini hevur tað verið natúrligt at hyggja eftir, hvussu onnur gjørdu og at leita sær ráð hjá kónum fólki innan nögv ymisk virkisøki. Verður hugt at úrslitinum í dag, ásanna tey flestu her heima, og eisini fakfólk sum vitja okkum av og á, at væl er fangið burtur úr - kann vera, at onkur búskaparfroðingur heldur, at vit skundaðu okkum í so nögv.

Hvat hevur hetta við umskipanina av landsumsitingini, sum Finn Norman Christensen er biðin um at koma við uppskoti til, at gera?

Eg vil halda hugburðinum, mannagongdini.

Í mínum hugaheimi hevði tað verið natúrligt fyrst at kortlagt, hvat ið er, hvat ið virkar væl - og tað meti eg er nögv - hvat ið virkar minni væl, og hvørjar ábøtur kunnu koma uppá tal, helst fleiri uppskot, hvat kann gerast einfaldari - lættari og tryggari at umsita, eru möguleikar í hesum pengaknøppu tíðum fyri at spara pening við at leggja eindir saman við nærskyldum uppgávum o.a.m. Alt hetta út frá tí hugburði, at beinagrindin er til staðar og hevur nögv ár á baki - legði til merkis, at í tí nýggju lógbókini fyri Føroyar eru bitar av Norsku lög frá 1687 enn í gildi.

Og ásannandi, at einki mannaverk er fullkomið, so komið við uppskotum um ábøtur, ið fólk taka undir við, og sum sostatt hava möguleika fyri at verða framd í verki.

Men so er ikki.

Søgan fornoktar seg ikki, og tí er ómöguligt hjá Finn Norman Christensen at fyristilla sær, at hann er komin til órørda náttúru, sum Hans Horn sá hesa í 1904. Kann heldur fyristilla mær, at hann sær eitt umsitingaligt landslag, sum er so illa røkt, at neyðugt er at abstrahera frá

hesum fyrir at frígera tankarnar til eina nýggja byrjan.

Tað, sum ger hesa nýggju byrjan neyðuga, sigst vera, at sambært núgaldandi stýrisskipanarlög verður nú á Ólavssøku farið frá tí frá 1948 gallandi kollektivu ábyrgd landsstýrisins til, at hvørt landsstýrisfólk fer at hava ábyrgd av sínum málsøkjum.

At nýta hetta høvið, og annars viljan til broytingar, sum tykjast vera til staðar í samfelagnum nú, má sigast at vera skilagott, men annars havi eg onga hóming av, hví tað er avgjört neyðugt at skunda hetta stórmál ígjøgnum í sambandi við at farið verður yvir til ráðharrastýri nú á Ólavssøku - havi hvørki sæd ella hoyrt nakra grundgeving.

Loysnin byggir á at skipa 6 generaldirektoratir við hvørt sínum landsstýrismanni sum evsta umsitingarleiðara og einum forstjóraembæti at taka sær av samskipanaruppgávum.

Ivaleyst er ætlanin, at henda fastlæsingin av, at tað skulu altíð vera 6 landsstýrisfólk, kann avvigast við øðrum týðandi politiskum postum undir landsstýrissamráðingum, men eingin ivi er um, at hetta kann koma at geva trupulleikar við fylgjandi sundurbýting/samanlegging av generaldirektoratum -loysnin er sárbaer!

Tað kemst ikki uttan um, at stovnurin her hevur virkað sum generaldirektorat síðani 1948 og umsitið teknisk mál í rættilega breiðari merking, har vegir og havnir hava verið tað mest sjónliga virkisøki.

Hóast tað mangan hevur verið borið upp á mál um kongaríki og greivadømi, trúgví eg, at teir flestu politikarar ásanna loyalt og effektivt samstarv við skiftandi samgongur undir sera skiftandi umstøðum.

Hugtakið við generaldirektoratum kann sostatt viðmælast hiðani, og er tað bæði við söguligum baksýni og eini ásannan av, at landið er so lítið og tí uppgávurnar so fáar, at ein umsitingarlig tvídeiling ikki verður mett optimal. Kann vera, at vit á henda hátt eina frægast eisini fáa fyrimun burtur úr tí, at vit eru eitt lítið samfélag.

Um tað er rætt, tá sagt verður, at tær umsitingarligu eindirnar eru ov nógvar, og av tí sama ov smáar, átti tað at verið mest nærliggjandi at skipa hesar í eindir, sum bæði hvat viðvíkur uppgávusamanseting og vavi, er til at hava við at gera, og so má talið vísa seg.

Givið er, at tað verða fleiri enn 6, men talið kann ikki vera avgerandi. Ein landsstýrismaður kann saktans hava meiri enn ein generaldirektør undir sínum starvsøki, og so mugu felagsuppgávur loysast við skipaðum arbeiðsrutinum. Kundi hugsað mær, at eitt forum við landsstýrismanni og einum 3-4 generaldirektörum var betri fyrir at stinga út í kortið, enn um landsstýrismaðurin bert hevur tann eina at halda seg til - sum tosar honum eftir munnum, vegna vantandi detailvitan.

Fysiologiskt kann sigast, at generaldirektorið ikki skal vera meira komplekst ella stórrí enn sum so, at tá heilin gevur boð, so verða hesi eftirlíka momentant, og hinvegin er eingin stórvegis trupulleiki hjá høvdinum at greiða frá, hvør kroppurin er, og hvønn tørv hann hevur.

Er alt hetta tikið úr tómum heimi? Eg haldi ikki.

Tá ið vit í 1987-88 vóru undir sera stórum trýsti úr landsstýrinum fyrir at luta stovnin í fleiri sjálvstæðugar eindir, stýrdar av einum departementi í Tinganesi, argumenteraðu vit við, at hetta kom at sindra og oyðileggja tað, ið var, og eingin orka var til at byggja nakað upp ístaðin. Vit fingu, tá ið til stykkis kom, viðhald, og landsstýrið valdi at varðveita stovnin, sum hann var, hinvegin kom einki burtur úr samskiftisdepartementinum. Seinni er fleiri ferðir boríð upp á mál, at í okkara verð hevði tað verið ynskligt at styrkt varð um mannagongdina í sambandi við fyrireikingina av fíggjarlógaruppskotinum, og tykist tað sum her eru positiv tekin, ið ætlandi koma öllum til góðar, sum frá líður. Eisini hava vit í fleiri fórum mælt til samansjóðing á tekniska ökinum; nevnast kann, at tá arkitektur skuldi setast í Tinganesi, var hiðani mælt til, at hesin var settur her á stovninum, tí uppgávurnar deils høvdu verið loystar hiðani og annars vóru av slíkum slagi, sum hóskaði væl í okkara høpi. Eisini var á sinni gjört vart við, at sekretariatið hjá býarplansnevndini náttúrliga lá her, og tá tað nú seinast var upp á tal at leggja matrikulstovuna saman við okkum, tóku vit væl ímóti hesum hugskoti, men her tykist einki úrslit at spyrjast burtur úr.

Hví hesin hugburður?

Mong av okkum, sum í langt áramál hava virkað í hesum landsumfatandi stovni, eisini í 70-unum og 80-unum, tá ið uppgávurnar vóru fleirfaldar teim, hesar eru í dag, hava grundleggjandi fatað, hvussu ótrúliga lítið samfelagið er, og hervið hvussu trupult tað er í okkara specialiseraðu verð at hava vitan tøka og fyrir ikki at tosa um eitt tekniskt umhvørvi, so fólk ikki bara noyðast at tosa við seg sjálvan.

Fyri at fáa besta úrslitið, skulu ofta fleiri fakbólkar til fyri at loysa somu uppgávu, og hevur tú ikki fleiri uppgávur, mást tú antin vera onkran av fakfólkunum fyri uttan, við harav verri úrsliti, ella hevur tú tey kortini til alt ov fáar uppgávur, og tað er ikki effektivt.

Hvussu verður úrslitið, um nevnda uppskot við 6 generaldirektórum verður framtí verki? Fyrsti möguleikin er, at tað hendir als einki, tí vantandi undirtøka fer at steðga implementeringini, og so sita vit eftir við somu trupulleikum, bert við tí muni, at nú er orkan og viljin til broyting útbrend.

Vit kunnu eisini hugsa okkum, at tað hepnast landsstýrinum at seta ein "sterkan" generaldirektør fyri vinnumál, og so hómast úrslitið onkustaðni í havsbrúnni.

Fyri okkara stovn er tað sólarklárt, at tekur tú allar planleggingar- og stýringsfunktiónir úr stovninum, so verður hesin, sum eisini er ætlanin, ein rakstrarstovnur burturav, sum eftir áseting frá generaldirektórum klárar vanligar rakstraruppgávur - lyklapersónarnir hvørva eftir hondini, og teir, sum skuldu yvirtikið í starvi hjá generaldirektórum, troyttast, tí har eru ongar veruligar tekniskar uppgávur at loysa, mest formularar at tilevna, sum onnur skulu fylgja, og nøkur avkrossað ørk hvørja viku at hyggja at, sum vísa, um nú alt gongur rætt fyri seg. Frá at hava ein viljasterkan, ábyrgdarfullan og kompetentan stovn, fáast burtur úr tvær viljaleysar eindir, sum bíta eftir hvørji aðrari, og um okkurt ikki gongur, sum tað skal, ber altið til at geva hinum skyldina - tað tykist, sum um vit hava hoyrt tað fyrr.

Vónandi koma polittkararnir fram til okkurt, sum ikki er so fýrakantað, sum tað, ið lagt er upp til, og sum kemur öllum samfelagnum til góðar, sum frá líður - möguleikarnir eru nógvir.

Henning Jacobsen
Landsverkfrøðingur

4. Viðmerkingar til Mentamálastýrið

4.1 Landsskúlafyrisingin

Vísandi til skriv tykkara, dagfest 7. mars 1996, viðvíkjandi uppskoti um bygnaðarbroytingar verður við hesum víst til tær viðmerkingar, undirritaði áður hevur lagt fram skrivilga:

"Nýggjur bygnaður í almennu umsitingini"

og munliga á tveimum fundum í arbeiðsbólkunum, sum settur er at gera uppskot um skipan av undirvísingar- og mentamálastýrinum, fari eg umframt áður gjørðar viðmerkingar at minna aftur á tað, sum viðvíkur málsbýtinum í ætlaða undirvísingar- og mentamálastýrinum, har tað eftir mínum tykki hevði verið rættari og skilabetri at býtt umsitingina av undirvísingarmálum í tríggjar fyrisingarligar eindir:

- fólkaskúlin og fólkauplýsing, lærara- og pedagogútbúgving og eftirútbúgving av teimum báðum seinast nevndu,
- miðnámsútbúgvingar, herímillum allar gymnasialar útbúgvingar,
- hægri útbúgvingar, herímillum sjómans-, maskinmeistara- o.a.útbúgvingar.

Hensar Ellingsgaard

Landsskúlafyrisingin